

Vysoká škola ekonomická v Praze

Diplomová práce

2008

Zuzana Šťastná

Vysoká škola ekonomická
Fakulta podnikohospodářská
Katedra personalistiky
Hlavní specializace : Podniková ekonomika a management

Diplomová práce

**Prevence rizik BOZP v malém podniku – střední
zdravotnická škola**

Školní rok 2008/2009

Diplomantka : Zuzana Šťastná

Vedoucí diplomové práce : PhDr. Petr Beroušek

P r o h l á š e n í

Prohlašuji, že diplomovou práci na téma
“Prevence rizik BOZP v malém podniku – střední zdravotnická škola “
jsem vypracovala samostatně a že jsem uvedla veškerou použitou literaturu a podkladové
materiály, ze kterých jsem čerpala v seznamu literatury.

V Praze dne 17. prosince 2008

Podpis

Abstrakt

Práce se zaměřuje na problematiku bezpečnosti a ochrany zdraví (BOZP) při práci ve školním prostředí, zjišťuje praktické uplatňování některých zásad BOZP na střední odborné škole. Cílem práce je identifikovat obecné právní normy upravující problematiku BOZP ve školách a školských zařízeních, zjistit úroveň zpracování zákonných dokumentů upravujících pravidla BOZP na konkrétní škole, zjistit hladinu informovanosti žáků této školy ve vybraných oblastech BOZP, respektování a dodržování vybraných pravidel BOZP žáky školy.

V teoretické části práce jsou uvedeny a objasněny základní pojmy z oblasti BOZP a jsou uvedeny zásadní právní normy upravující problematiku BOZP ve školství. Některé důležité součásti těchto závazných právních norem jsou v další části rozpracovány.

V praktické části je charakterizováno vzdělávání na SZŠ v Nymburce. Jsou popsány jednotlivé obory vzdělání vyučované na škole s upozorněním na možná rizika poškození zdraví při jejich výchově a vzdělávání, jsou popsány prostorové a technické podmínky pro vzdělávání v budově školy se zaměřením na možná rizika poškození zdraví, jsou připojeny další činnosti realizované při výchově a vzdělávání, kde existuje zvýšené riziko poškození zdraví. V práci jsou uvedeny některé vnitřní školní normy upravující problematiku BOZP na této škole.

V další části práce jsou analyzovány výsledky jednotlivých položek dotazníku zadaného žákům. Tento dotazník se zaměřil na zjištění informovanosti žáků o vybraných pravidlech BOZP ve škole a jejich odpovědném chování při respektování těchto pravidel. U každé položky je provedeno zhodnocení získaných odpovědí, připojen hodnotící komentář s doporučením pro oblast BOZP. V závěru práce je zpracován vlastní návrh řešení zjištěných skutečností vedoucí k nápravě nedostatků ve zkoumané oblasti.

Abstract

The essay is focused on an occupation safety and hygiene in a school environment. It finds out a practical application of the safety and hygiene roles in a professional secondary school. The goal of the essay is to identify general principles and legal roles of an occupation safety and hygiene in the school, to find out how the students are informed about those roles and how the students keep the roles at the school practice.

In a theoretical part of the essay there are general notions about occupation and hygiene safety, the law which is used in the school practice and a few of them are there developed.

In a practical part of the essay are described education in the secondary nursing school. All branches of studies are described and defined. There are also described warnings about

possible diversification which could rise during an education in the school and out of the school too. In the following part of the essay the questionnaire is presented. Questionnaire is analysed and evaluated and the results are expressed by the graphs. In the end of the essay proposals of solution were made up and presented.

Obsah

Úvod

1. Teoretická část

1.1 Bezpečnost a ochrana zdraví při práci – charakteristika.....	10
1.2 Základní pojmy v BOZP.....	11
1.3 Nejdůležitější právní předpisy upravující problematiku BOZP v oblasti školství.....	16
1.3.1 Vybrané oblasti BOZP ve školství.....	18
1.3.1.1 Předcházení ohrožení života.....	18
1.3.1.2 Osobní ochranné pracovní prostředky.....	21
1.3.1.3 Povinnosti zaměstnavatele při pracovních úrazech a nemocech z povolání.....	22
1.3.1.4 První pomoc a ošetření při školním úrazu.....	25
1.3.1.5 Úrazy žáků a jejich evidence.....	26
1.3.1.6 Hygienické požadavky na prostory a provoz škol.....	27
1.3.1.7 Omezení pro činnosti žáků.....	27
1.3.1.8 Dohled nad žáky.....	27
1.3.1.9 Praktické vyučování.....	29

2. Praktická část

2.1 Charakteristika organizace.....	31
2.1.1 Vznik Střední zdravotnické školy v Nymburce.....	31
2.1.2 Vzdělávací nabídka školy.....	31
2.1.3 Obecná charakteristika oborů vzdělání vyučovaných na SZŠ Nymburk.....	32
2.1.4 Charakteristika oborů vzdělání vyučovaných na SZŠ z pohledu BOZP, definice rizik.....	32
2.1.5 Popis školních budov a dalších výukových prostor z pohledu BOZP, definice rizik.....	34
2.1.5.1 Popis budovy č.p. 20.....	34
2.1.5.2 Popis budovy č.p. 19.....	36
2.1.5.3 Popis školní zahrady.....	37
2.1.5.4 Výuka ve školních prostorách.....	38
2.1.6 Principy BOZP na SZŠ Nymburk.....	38
2.1.7 Školní normy upravující pravidla BOZP ve škole.....	40

2.1.7.1 Školní řád.....	40
2.1.7.2 Školní směrnice.....	45
2.2 Cíle práce.....	52
2.2.1 Hypotézy práce.....	53
2.2.2 Metodika výzkumné práce.....	53
2.2.3 Zadání a průběh dotazníkového šetření.....	54
2.2.4 Výsledky dotazníkového šetření podle pořadí zadaných otázek.....	55
2.2.5 Ověření hypotéz.....	76
2.2.6 Vlastní návrh řešení.....	76
2.2.6.1 Shrnutí doporučení formulovaných u jednotlivých položek dotazníku.....	76
2.2.6.2 Postupy pro posílení uvědomělého postoje žáků k respektování a dodržování pravidel BOZP ve škole.....	77

Závěr

Literatura

Přílohy

Úvod

Bezpečnost a ochrana zdraví obyvatelstva při práci (dále jen BOZP) je jedním ze zásadních úkolů moderní společnosti. Současné tempo ekonomického rozvoje sleduje zásadní cíl: zvýšení ekonomické úspěšnosti firem, které povede ke zvýšení zisků, prosazení se na trhu práce, úspěšnost v konkurenčním prostředí. Každý úspěšný podnikatel si však uvědomuje, že má-li být jeho firma životaschopná, úspěšná, zisková, musí se pečlivě starat o své zaměstnance v mnoha oblastech, v oblasti ochrany jejich zdraví především. Tato péče je důležitá zejména z toho důvodu, že pouze zdravý a spokojený zaměstnanec, pracující a pohybující se v bezpečném prostředí, je pro firmu platným článkem její činnosti a ekonomickým přínosem.

Ačkoliv to není na první ohled patrné, platí stejná pravidla i pro oblast služeb, do které školy a školská zařízení patří. I školy se snaží pracovat co nejkvalitněji, snaží se uspět v konkurenci škol ostatních, pečují o to, aby se jejich zaměstnanci a žáci cítili bezpečně a pohodlně, pracovali a vzdělávali se v prostředí, které považují za zdravé a životu bezpečné. Z tohoto důvodu je tedy v oblasti školství také velmi důležité dbát na dodržování veškerých pravidel BOZP, a to jak ve vztahu k zaměstnancům poskytujícím služby (učitelům), tak i ve vztahu k jejich klientům (žákům).

Školy a školská zařízení patří historicky mezi tradiční společenské instituce zařazené do sektoru služeb, které poskytují komplexní služby v oblasti výchovy a vzdělávání. Školy ale poskytují služby nejenom v oblasti výchovy a vzdělávání, ale i další servis, jako je např. podpora fyzického zdraví formou sportovní činnosti, působí na další profesní rozvoj osobnosti dítěte (žáka) jeho účastí na rozličných školních i mimoškolních akcích např. na projektech, přehlídkách, soutěžích, olympiádách, působí na rozvoj emoční, morální a sociální stránky osobnosti žáka formou společensky prospěšných akcí humanitárního rázu, ekologických aktivit atd., poskytují dále navíc služby v oblasti dohledu nad žáky (dětí a mládež) v době, kdy o ně nemohou pečovat rodiče (zákonní zástupci) a další dospělí a kdy jsou tyto děti plně závislé na kvalitě poskytovaných služeb v bezpečném prostředí.

Shrme-li celkově úkoly škol a školských zařízení v oblasti dodržování pravidel BOZP rozvinou se před námi dvě linie této činnosti. První oblastí je dodržování celé škály pravidel BOZP školou jako zaměstnavatelem, institucí, která nese zodpovědnost za péči o své zaměstnance a za bezpečný provoz své instituce. Druhou oblastí je činnost zaměřená na své klienty, tedy na žáky školy. Touto oblastí se budu v práci zabývat.

Činnost škol se neomezuje pouze na pasivní ochranu zdraví žáků a zajištění jejich bezpečnosti při všech školních a mimoškolních aktivitách, má ale i další rozměr.

Je široce zaměřena nejenom na dodržování pravidel BOZP, ale i na výchovu žáků k odpovědnému vztahu ke svému zdraví, k uvědomělému přístupu k jeho ochraně, vede žáky k aktivnímu respektování všech pravidel bezpečného chování a jednání při všech činnostech ve škole i mimo školu (např. o prázdninách). Žáci jsou motivováni k aktivnímu zájmu o dodržování BOZP v prostředí, v kterém se často pohybují (dopravní prostředky, společenské akce, letní aktivity), jsou vychováváni k tomu, aby dále pozitivně působili ve směru dodržování pravidel BOZP i mimo školu v jiných institucích a prostředích a upozorňovali na chyby v dodržování BOZP, případně na hrozící nebezpečí. Činnost v oblasti BOZP se tedy ve školách neomezuje jen na poučení, dohled a restrikcí, je ale rozšířena o složku morální v oblasti apelu na zodpovědnost mladých lidí za zdraví své, svých blízkých i celé společnosti. Činnosti škol v oblasti bezpečnosti práce a ochrany zdraví jsou tedy velmi široké a rozmanité. Jsou zaměřené jak na dospělé osoby, na své zaměstnance, tak na děti a mládež, své klienty (žáky). Musí aplikovat pravidla BOZP na různá prostředí, na školu, mimoškolní pracoviště, sportovní střediska, volnou přírodu, zařízení jiných subjektů, při různých aktivitách – sportovních, soutěžních, kulturních probíhajících v zeměpisně různých oblastech v tuzemsku i v zahraničí. Bohužel musím konstatovat, že přes tuto šíři úkolů a obrovskou zodpovědnost vedoucích zaměstnanců není tato problematika důsledně řešena.

Hlavní odpovědnost za stanovení a dodržování pravidel BOZP je ve školách ponechána na ředitelích škol, kteří musí, s ohledem na specifické podmínky a specifické aktivity své školy, stanovit závazná pravidla a zahrnout je do školního nebo vnitřního řádu školy. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy pouze vydalo Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT, v jehož preambuli se uvádí, že je školy a školská zařízení mohou používat podpůrně¹.

Ředitelům škol není tedy v oblasti těchto činností a šíře odpovědnosti mnoho závidět.

Z celé škály činností školy v oblasti BOZP jsem si pro zpracování své diplomové práce vybrala pouze problematiku týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví žáků, a to ještě v omezeném rozsahu. Téma práce muselo být zúženo nejenom proto, že problematika BOZP je obecně velmi široká a rozmanitá, ale i z toho důvodu, že škola, na které jako učitelka pracuji a kde jsem prováděla své šetření, je střední odbornou školou. Střední odborné školy mají totiž svoji činnost v oblasti BOZP ztíženou oproti ostatním školám (všeobecně vzdělávacím, základním) tím, že se jejich výchova a vzdělávání neodbývá pouze formou teoretické výuky ve škole, ale že důležitým předpokladem pro jejich vzdělávání je také odborná výuka

¹ Metodický pokyn č.j. 37 014/2005-25 z roku 2005 k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí žáků a studentů ve školách a školských zařízeních MŠMT.

v laboratořích, dalších odborných učebnách a v přirozených podmínkách u jiných právních subjektů (zdravotnická zařízení, zubní laboratoře). Při této výuce totiž hrozí další bezpečnostní rizika, nebezpečí úrazu a poškození zdraví, a proto jsou příslušné právní normy, přijímaná opatření a konkrétní kroky platné pro střední odborné školy ještě rozsáhlejší, důslednější a systematičtější.

Cílem práce je tedy identifikovat obecné právní normy upravující problematiku BOZP ve školách a školských zařízeních, zjistit úroveň zpracování vybraných zákonných dokumentů upravujících pravidla BOZP na konkrétní škole, zjistit úroveň informovanosti žáků o pravidlech BOZP ve škole a pochopení významu dodržování pravidel BOZP žáky školy. Práce dále posuzuje úroveň kvality práce školy v oblasti poskytování informací o pravidlech BOZP žákům a vedení záznamů o těchto úkonech.

1. Teoretická část

1.1 Bezpečnost a ochrana zdraví při práci (BOZP)

- Soubor opatření (technických, organizačních, výchovných), která při správné aplikaci nebo realizaci vytvoří podmínky k tomu, aby se pravděpodobnost ohrožení nebo poškození lidského zdraví snížila na minimum.
- Mezivědní obor zabývající se nalézáním a uplatňováním metod a prostředků, jejichž cílem je zajistit, aby člověk v pracovním procesu nebyl ohrožován fyzicky ani mentálně.
- Oblast společenské činnosti zahrnující všechny požadavky, opatření, prostředky a metody přispívající k vytvoření podmínek pracovního procesu, které zajišťují zdraví pracujících a jejich práce schopnost. Cílem je nejenom vytvoření těchto podmínek, ale i jejich dodržování během pracovního procesu. K tomuto cíli využívá v souladu s tendencemi rozvoje vědy a techniky metod a poznatků souvisejících disciplín z oblasti technických, humánních a ekonomických věd, vychází z jejich výsledku, provádí jejich syntézu a dále je rozpracovává a aplikuje.

Součástí problematiky BOZP jsou především:

- vyhledání a vyhodnocení rizik při práci,
- kategorizace prací,
- bezpečnost technických zařízení,
- ochranné pracovní prostředky,
- ergonomie,
- hygiena práce včetně pracovního prostředí.

Velmi častá je spolupráce s oblastmi požární ochrany (PO), pracovního lékařství, firemní ekologie (odpadové hospodářství, ochrana ovzduší, příp. i vodní hospodářství) a krizového managementu.

1.2 Základní pojmy v oblasti BOZP

V následujícím přehledu jsou uvedeny nejčastěji využívané termíny ve školství v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Biologičtí činitelé

Živé organismy, včetně těch, které byly geneticky modifikovány, dále buněčné kultury a endoparaziti, které mohou vyvolat jakékoli infekční onemocnění, alergii nebo působit toxicky.

Bezpečnost

1. Stav, při kterém je nebezpečnost na přijatelné úrovni.
2. Rovnováha mezi absencí rizika a ostatními požadavky na výrobek, činnosti nebo provoz, včetně užitečnosti, vhodnosti a nákladu.
3. Schopnost nezpůsobit nepřijatelné riziko vzniku škody.
4. Předcházení haváriím identifikací nebezpečí a jeho snížení (odstranění) použitím odpovídajících procesů a zařízení.

Bezpečnostní předpisy

Předpisy na ochranu života a zdraví, předpisy hygienické a protiepidemické, předpisy o bezpečnosti technických zařízení a normy, stavební předpisy, dopravní předpisy, předpisy o požární ochraně a předpisy o zacházení s hořlavinami, výbušninami, zbraněmi, radioaktivními látkami, chemickými látkami a chemickými přípravky a jinými látkami škodlivými zdraví, pokud upravují otázky týkající se ochrany života a zdraví.

Bezpečnostní signál

Zpravidla vizuální nebo akustický nositel informace bezpečnostního charakteru. Muže být smluvený, stanovený nebo obecně známý.

Bezprostřední nebezpečí ohrožení života nebo zdraví

1. Koncentrace nebezpečné látky, která bezprostředně ohrožuje zdraví nebo život.
2. Maximální koncentrace toxické látky, při které může osoba uniknout během 30 minut bez jakýchkoliv příznaků poškození nebo bez jakýchkoliv nezvratných účinků na zdraví.

Ergonomie

1. Mezioborová disciplína, jejímž cílem je dosáhnout přizpůsobení pracovních podmínek výkonnostním možnostem člověka.
2. Interdisciplinární vědní obor, který integruje a využívá poznatky humanitních věd (zejména psychologie práce, fyziologie práce, hygieny práce, antropometrie, biomechaniky) a věd technických.

Expozice

Kontakt fyzikálního, chemického nebo biologického faktoru životního nebo pracovního prostředí s vnějším povrchem organismu – s kůží, sliznicemi očí, dýchacích cest a trávicího systému, pohybového aparátu.

Faktory prostředí

Souhrn podmínek pracovního prostředí působících na člověka.

Obvykle se dělí na fyzikální faktory (např. světlo, mikroklima, hluk, vibrace, záření, prach), chemické a biologické faktory. Možno uvést i faktory psychické, ekonomické, socioekonomické, ergonomické a další.

Havárie

Náhlá, neplánovaná a nepříznivá událost s následky, které mají dopad na bezpečnost.

Hluk

Jakýkoliv nepříjemný, rušivý nebo pro člověka škodlivý zvuk.

Hodnocení rizika

Určení druhu a stupně nebezpečí, které představuje určitý faktor včetně rozsahu, v jakém byly, jsou anebo v budoucnu mohou být jeho působení vystaveny jednotlivé skupiny populace, tak i charakterizace rizik vyplývajících z konkrétních zjištění.

Proces hodnocení rizik má 4 fáze: identifikaci nebezpečí, hodnocení vztahu dávky a odpovědi, hodnocení dávky a expozice a charakterizaci rizika.

Hygienické limity

Takové hodnoty koncentrací nebo intenzit činitelů významných z hlediska vlivu pracovních podmínek na zdraví zaměstnanců, o nichž se podle vědeckých poznatků a zkušeností z pozorování pracovišť a sledování zdravotního stavu skupin pracovníků důvodně předpokládá, že jim mohou být téměř všichni pracovníci vystaveni po celý život, aniž by došlo k nepříznivému ovlivnění jejich zdravotního stavu.

Chemické karcinogeny

Chemické látky a azbest, u nichž byla prokázána přímá souvislost mezi expozicí těchto látek a vznikem zhoubného nádoru u člověka nebo chemické látky, u nichž lze na základě dlouhodobých pokusů nebo jiných relevantních informací důvodně předpokládat, že mohou vyvolat zhoubné nádory u člověka.

Mechanické riziko

Obecné označení pro všechny fyzikální faktory, které mohou vyvolat zranění, a to mechanickou činností strojů, nástrojů, obrobku, nebo odletem pevných nebo kapalných látek. Je to zejména riziko rozdrcení, stříhu, pořezání, useknutí, navinutí, vtažení nebo zachycení, riziko nárazu, bodnutí nebo propíchnutí, riziko tření nebo odření nebo riziko výronu vysokotlaké kapaliny.

Mikroklima

1. Soubor fyzikálních faktorů ovlivňujících stav pracovního prostředí ve vymezeném prostoru. Je vytvářeno podmínkami tepelnými, vlhkostními, čistotou ovzduší, prouděním vzduchu, případně dalšími fyzikálními vlivy.
2. Tepelný a vlhkostní stav prostředí daný teplotou vzduchu, účinnou teplotou okolních ploch, rychlostí proudění vzduchu a relativní vlhkostí vzduchu. Spolu s metabolickým teplem a tepelným odporem oděvu rozhoduje o tepelném pocitu člověka (stavu tepelné pohody) v daném prostředí.

Mimořádná událost

Nenadálý, částečně nebo zcela neovládaný, časově a prostorově ohraničený děj, který vznikl v souvislosti s provozem technických zařízení, působením živelních pohrom, havárií, neopatrným zacházením s nebezpečnými látkami, epidemiemi nebo jiným nebezpečím, které ohrožuje životy nebo zdraví lidí, značné majetkové hodnoty nebo životní prostředí.

Nebezpečnost

Vlastnost fyzikálního, chemického, biologického anebo psychického faktoru působit nepříznivě na zdraví člověka. Je to vlastnost, kterou nelze faktoru odejmout a která se projeví pouze tehdy, kdy je jí jedinec vystaven.

Nehoda

1. Nepředvídaná, nežádoucí událost, která nemusí být spojena se zraněním člověka nebo poškozením zařízení, přerušující však vykonávání činnosti. Předchází jí vždy nebezpečné jednání nebo nebezpečné podmínky, příp. obojí současně.
2. Obecně: ***Okamžik uvolnění nežádoucích potenciálních zdrojů s negativními důsledky na lidi, majetek a životní prostředí.
3. Náhlá, neplánovaná nežádoucí událost s bezpečnostními důsledky.
4. Nepředvídaná nežádoucí událost, která nemusí být spojena se zraněním člověka nebo poškozením zařízení, přerušující však vykonávání činnosti. Předchází jí vždy nebezpečné jednání nebo nebezpečné podmínky, popřípadě obojí současně.

Neionizující záření

Elektromagnetické záření v rozsahu frekvencí od 0 do $1,2 \cdot 10^{15}$ Hz.

Nejvyšší přípustné koncentrace chemických látek v pracovním ovzduší

Koncentrace těchto látek, které nesmí být překročeny v žádném časovém úseku pracovní směny.

Ochrana zdraví při práci

Souhrn opatření vedoucích k ochraně zdraví zaměstnanců – minimalizace rizik, lékařské prohlídky, osobní ochranné pracovní prostředky, organizační opatření.

Osobní ochranné pracovní prostředky (OOPP)

Prostředky určené k individuální ochraně osob, jejich použití zabraňuje nebo oslabuje působení nebezpečných a škodlivých faktorů na zdraví při výkonu práce.

Porucha

1. Narušení funkce nebo poškození zařízení, které má za následek zastavení nebo omezení jeho provozu. Bývá odlišena od havárie rozsahem poškození a výší vzniklé škody.
2. Událost, při které součást nebo systém pracuje mimo jejich dovolené provozní meze.
3. Ukončení schopnosti objektu plnit požadovanou funkci.
4. Událost, vzniklá v souvislosti s činností podnikatelského subjektu, která způsobila zastavení nebo omezení provozu právě v místě, kde k události došlo a vzniklá škoda zřejmě přesahuje 100 000,- Kč.
5. Každá závada v technologickém provozu, která přináší nebezpečí pro pracující nebo vlastní výrobu. Porucha může proběhnout i bez přímých škod na zdraví, výrobních prostředcích nebo materiálu.

Pracovní expozice

Vystavení organismu škodlivinám při pracovní činnosti.

Pracovní podmínky

Soubor fyzikálních, chemických, biologických, sociálních a organizačních faktorů, působících při výkonu vymezených pracovních činností na zdraví člověka.

Pracovní úraz

Jakékoli poškození zdraví nebo smrt, které byly pracovníkovi způsobeny nezávisle na jeho vůli krátkodobým, náhlým a násilným působením vnějších vlivů při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním. Pracovnímu úrazu se klade naroveň i úraz, který utrpěl pracovník na pracovišti nebo v prostorách organizace při činnosti, která nesouvisí s plněním pracovních úkolů, nebo jiná osoba, která se s vědomím organizace zdržuje na jejích pracovištích nebo v prostorách, které nejsou jinak veřejně přístupny.

Prevence rizik

Všechna opatření vyplývající z právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a z opatření zaměstnavatele, která mají za cíl předcházet rizikům, odstraňovat je a minimalizovat působení neodstranitelných rizik.

Preventivní (lékařská) prohlídka

Vyšetření pracovníka lékařem za účelem posouzení zdravotní způsobilosti k práci či ke zjištění vlivu konkrétního pracovního zařazení pracovníka na jeho zdraví.

Riziko

1. Matematická pravděpodobnost, že za určitých definovaných podmínek nastane poškození zdraví, nemoc nebo smrt. Kvantitativně se pohybuje od 0 (poškození nenastane) do 1 (poškození nastane ve všech případech).
2. Riziko ohrožení lidí = pravděpodobnost, se kterou expozice (jednorázová anebo opakovaná) za daných podmínek způsobí poškození zdraví u exponovaných jednotlivců .

Riziková práce (pracoviště)

Vyhlašuje se ve smyslu předpisu o posuzování zdravotní způsobilosti k práci, rizikové pracoviště a práce určují orgány hygienické služby z vlastního podnětu nebo na návrh zaměstnavatele.

Stres

Souhrn pocitů vyprovokovaných různými činiteli (nemocí, chladem, duševním pohnutím, šokem z úrazu apod.), nadměrná zátěž organismu

Vibrace

Pohyb pružného materiálu nebo prostředí, jehož jednotlivé body kmitají kolem své rovnovážné polohy.

1.3 Nejdůležitější právní předpisy upravující problematiku BOZP v oblasti školství

Listina základních práv a svobod - právo zaměstnanců na bezpečnost a ochranu zdraví při práci vychází z Listiny základních práv a svobod, kde je v článku 28 stanoveno, že každý má právo na uspokojivé pracovní podmínky, a v článku 30, že každý má právo na ochranu zdraví.

- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce - upravuje základní povinnosti zaměstnavatele (př. prevence rizik, informování a školení zaměstnanců, povinnosti při pracovních úrazech a nemocech z povolání, poskytování OOPP, aj.), a práva a povinnosti zaměstnance

v oblasti BOZP (př. právo na informace o rizicích práce, podílení se na vytváření bezpečného a zdravého pracovního prostředí, účast zaměstnanců na řešení otázek BOZP, aj.).

- Zákon č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci - upravuje další požadavky BOZP v pracovněprávních vztazích a zajištění BOZP při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (př. požadavky na pracoviště a pracovní prostředí, staveniště, odborná způsobilost, zajištění BOZP při poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy, koordinátor na staveništi, aj).
- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Tento zákon upravuje předškolní, základní, střední, vyšší odborné a některé jiné vzdělávání ve školách a školských zařízeních, stanoví podmínky, za nichž se vzdělávání a výchova (dále jen "vzdělávání") uskutečňuje, vymezuje práva a povinnosti fyzických a právnických osob při vzdělávání a stanoví působnost orgánů vykonávajících státní správu a samosprávu ve školství.

Nařízení vlády č. 494/2001 Sb., kterým se stanoví způsob evidence, hlášení a zasílání záznamu o úrazu, vzor záznamu o úrazu a okruh orgánů a institucí, kterým se ohlašuje pracovní úraz a zasílá záznam o úrazu

Zákon č. 258/2000 ve znění 186/2006 Sb., tento zákon zapracovává příslušné předpisy Evropských společenství a upravuje práva a povinnosti fyzických a právnických osob v oblasti ochrany a podpory veřejného zdraví, soustavu orgánů ochrany veřejného zdraví, jejich působnost a pravomoc, úkoly dalších orgánů veřejné správy v oblasti hodnocení a snižování hluku z hlediska dlouhodobého průměrného hlukového zatížení životního prostředí.

Zákon č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a při zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci)

Zákon č.40/1964 Sb., Občanská zákoník

1.3.1 Vybrané oblasti BOZP ve školství

V rezortu školství, tak jako v rezortech ostatních, platí obecně platné normy, které se vzájemně kombinují a propojují. Při stanovení vlastních školních předpisů v oblasti BOZP, se musí z těchto norem vycházet. Z těchto obecně platných norem specifikují následující oblasti : předcházení ohrožení zdraví a života, prevence rizik, osobní ochranné pracovní prostředky, povinnosti zaměstnavatele při pracovních úrazech a nemocech z povolání, první pomoc a ošetření při školním úrazu, úrazy žáků a jejich evidence, hygienické požadavky na prostory a provoz škol, omezení pro činnost žáků, dohled nad žáky a praktické vyučování.

1.3.1.1 Předcházení ohrožení zdraví a života, prevence rizik

§ 101 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce

- Zaměstnavatel je povinen zajistit bezpečnost a ochranu zdraví zaměstnanců při práci s ohledem na rizika možného ohrožení jejich života a zdraví, která se týkají výkonu práce (dále jen "rizika").
- Péče o bezpečnost a ochranu zdraví při práci uložená zaměstnavateli podle odstavce 1 nebo zvláštními právními předpisy je nedílnou a rovnocennou součástí pracovních povinností vedoucích zaměstnanců na všech stupních řízení v rozsahu pracovních míst, která zastávají.
- Plní-li na jednom pracovišti úkoly zaměstnanci dvou a více zaměstnavatelů, jsou zaměstnavatelé povinni vzájemně se písemně informovat o rizicích a přijatých opatřeních k ochraně před jejich působením, která se týkají výkonu práce a pracoviště, a spolupracovat při zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci pro všechny zaměstnance na pracovišti. Na základě písemné dohody zúčastněných zaměstnavatelů touto dohodou pověřený zaměstnavatel koordinuje provádění opatření k ochraně bezpečnosti a zdraví zaměstnanců a postupy k jejich zajištění.
- Každý ze zaměstnavatelů uvedených v odstavci 3 je povinen
 - a) zajistit, aby jeho činnosti a práce jeho zaměstnanců byly organizovány, koordinovány a prováděny tak, aby současně byli chráněni také zaměstnanci dalšího zaměstnavatele,
 - b) dostatečně a bez zbytečného odkladu informovat odborovou organizaci nebo zástupce zaměstnanců pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, a nepůsobí-li u něj, přímo své zaměstnance o rizicích a přijatých opatřeních, které získal od jiných zaměstnavatelů.

- Povinnost zaměstnavatele zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví při práci se vztahuje na všechny fyzické osoby, které se s jeho vědomím zdržují na jeho pracovištích.
- Náklady spojené se zajišťováním bezpečnosti a ochrany zdraví při práci hradí zaměstnavatel; tyto náklady nesmějí být přenášeny přímo ani nepřímo na zaměstnance.

§ 102 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce

- Zaměstnavatel je povinen vytvářet bezpečné a zdraví neohrožující pracovní prostředí a pracovní podmínky vhodnou organizací bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a přijímáním opatření k předcházení rizikům.
- Prevencí rizik se rozumí všechna opatření vyplývající z právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a z opatření zaměstnavatele, která mají za cíl předcházet rizikům, odstraňovat je nebo minimalizovat působení neodstranitelných rizik.
- Zaměstnavatel je povinen soustavně vyhledávat nebezpečné činitele a procesy pracovního prostředí a pracovních podmínek, zjišťovat jejich příčiny a zdroje. Na základě tohoto zjištění vyhledávat a hodnotit rizika a přijímat opatření k jejich odstranění a provádět taková opatření, aby v důsledku příznivějších pracovních podmínek a úrovně rozhodujících faktorů práce dosud zařazené podle zvláštního právního předpisu jako rizikové mohly být zařazeny do kategorie nižší. K tomu je povinen pravidelně kontrolovat úroveň bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, zejména stav výrobních a pracovních prostředků a vybavení pracovišť a úroveň rizikových faktorů pracovních podmínek, a dodržovat metody a způsob zjištění a hodnocení rizikových faktorů podle prováděcího právního předpisu.
- Není-li možné rizika odstranit, je zaměstnavatel povinen je vyhodnotit a přijmout opatření k omezení jejich působení tak, aby ohrožení bezpečnosti a zdraví zaměstnanců bylo minimalizováno. Přijatá opatření jsou nedílnou a rovnocennou součástí všech činností zaměstnavatele na všech stupních řízení. O vyhledávání a vyhodnocování rizik a o přijatých opatřeních podle věty první vede zaměstnavatel dokumentaci.
- Při přijímání a provádění technických, organizačních a jiných opatření k prevenci rizik vychází zaměstnavatel ze všeobecných preventivních zásad, kterými se rozumí
 - a) omezování vzniku rizik,
 - b) odstraňování rizik u zdroje jejich původu,

- c) přizpůsobování pracovních podmínek potřebám zaměstnanců s cílem omezení působení negativních vlivů práce na jejich zdraví,
 - d) nahrazování fyzicky namáhavých prací novými technologickými a pracovními postupy,
 - e) nahrazování nebezpečných technologií, výrobních a pracovních prostředků, surovin a materiálů méně nebezpečnými nebo méně rizikovými, v souladu s vývojem nejnovějších poznatků vědy a techniky,
 - f) omezování počtu zaměstnanců vystavených působení rizikových faktorů pracovních podmínek překračujících nejvyšší hygienické limity a dalších rizik na nejnižší počet nutný pro zajištění provozu,
 - g) plánování při provádění prevence rizik s využitím techniky, organizace práce, pracovních podmínek, sociálních vztahů a vlivu pracovního prostředí,
 - h) přednostní uplatňování prostředků kolektivní ochrany před riziky oproti prostředkům individuální ochrany,
 - i) provádění opatření směřujících k omezování úniku škodlivin ze strojů a zařízení,
 - j) udílení vhodných pokynů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.
- zaměstnavatel přijímá opatření pro případ zdolávání mimořádných událostí, jako jsou havárie, požáry a povodně, jiná vážná nebezpečí a evakuace zaměstnanců včetně pokynů k zastavení práce a k okamžitému opuštění pracoviště a odchodu do bezpečí; při poskytování první pomoci spolupracuje se zařízením poskytujícím pracovnělékařskou péči. Zaměstnavatel je povinen zajistit a určit podle druhu činnosti a velikosti pracoviště potřebný počet zaměstnanců, kteří organizují poskytnutí první pomoci, zajišťují přivolání zejména zdravotnické záchranné služby, Hasičského záchranného sboru České republiky a Policie České republiky a organizují evakuaci zaměstnanců. Zaměstnavatel zajistí ve spolupráci se zařízením poskytujícím pracovnělékařskou péči jejich vyškolení a vybavení v rozsahu odpovídajícím rizikům vyskytujícím se na pracovišti.
 - Zaměstnavatel je povinen přizpůsobovat opatření měnícím se skutečnostem, kontrolovat jejich účinnost a dodržování a zajišťovat zlepšování stavu pracovního prostředí a pracovních podmínek.

§ 29 zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon

Bezpečnost a ochrana zdraví ve školách a školských zařízeních

- Školy a školská zařízení jsou při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech a při poskytování školských služeb povinny přihlížet k základním fyziologickým potřebám dětí, žáků a studentů a vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku sociálně patologických jevů.
- Školy a školská zařízení zajišťují bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků a studentů při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech a při poskytování školských služeb a poskytují žákům a studentům nezbytné informace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví.
- Školy a školská zařízení jsou povinny vést evidenci úrazů dětí, žáků a studentů, k nimž došlo při činnostech uvedených v odstavci 2, vyhotovit a zaslat záznam o úrazu stanoveným orgánům a institucím. Ministerstvo stanoví vyhláškou způsob evidence úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úrazu, vzor záznamu o úrazu a okruh orgánů a institucí, jimž se záznam o úrazu zasílá.

1.3.1.2 Osobní ochranné pracovní prostředky

§ 104 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce

Osobní ochranné pracovní prostředky, pracovní oděvy a obuv, mycí, čisticí a dezinfekční prostředky a ochranné nápoje

- Není-li možné rizika odstranit nebo dostatečně omezit prostředky kolektivní ochrany nebo opatřeními v oblasti organizace práce, je zaměstnavatel povinen poskytnout zaměstnancům osobní ochranné pracovní prostředky. Osobní ochranné pracovní prostředky jsou ochranné prostředky, které musí chránit zaměstnance před riziky, nesmí ohrožovat jejich zdraví, nesmí bránit při výkonu práce a musí splňovat požadavky stanovené zvláštním právním předpisem (Nařízení vlády č. 21/2003 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na osobní ochranné prostředky).
- V prostředí, v němž oděv nebo obuv podléhá při práci mimořádnému opotřebení nebo znečištění nebo plní ochrannou funkci, poskytuje zaměstnavatel jako osobní ochranné pracovní prostředky též pracovní oděv nebo obuv.
- Zaměstnavatel je povinen poskytovat zaměstnancům mycí, čisticí a dezinfekční prostředky na základě rozsahu znečištění kůže a oděvu; na pracovištích s nevyhovujícími mikroklimatickými podmínkami, v rozsahu a za podmínek stanovených prováděcím právním předpisem, též ochranné nápoje.
- Zaměstnavatel je povinen udržovat osobní ochranné pracovní prostředky v použitelném stavu a kontrolovat jejich používání.

- Osobní ochranné pracovní prostředky, mycí, čisticí a dezinfekční prostředky a ochranné nápoje poskytne zaměstnavatel zaměstnanci bezplatně podle vlastního seznamu zpracovaného na základě vyhodnocení rizik a konkrétních podmínek práce.

Poskytování osobních ochranných pracovních prostředků nesmí zaměstnavatel nahrazovat finančním plněním.

- Vláda stanoví nařízením bližší podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků a ochranných nápojů.

1.3.1.3 Povinnosti zaměstnavatele při pracovních úrazech a nemocech z povolání

§ 105 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce

- Zaměstnavatel, u něhož k pracovnímu úrazu došlo, je povinen objasnit příčiny a okolnosti vzniku tohoto úrazu za účasti zaměstnance, pokud to zdravotní stav zaměstnance dovoluje, svědků a za účasti odborové organizace nebo zástupce pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a bez vážných důvodů neměnit stav na místě úrazu do doby objasnění příčin a okolností vzniku pracovního úrazu. O pracovním úrazu zaměstnance jiného zaměstnavatele zaměstnavatel podle věty první bez zbytečného odkladu uvědomí zaměstnavatele úrazem postiženého zaměstnance, umožní mu účast na objasnění příčin a okolností vzniku pracovního úrazu a seznámí ho s výsledky tohoto objasnění.
- Zaměstnavatel vede v knize úrazů evidenci o všech úrazech, i když jimi nebyla způsobena pracovní neschopnost nebo byla způsobena pracovní neschopnost nepřesahující 3 kalendářní dny.
- Zaměstnavatel vyhotovuje záznamy a vede dokumentaci o všech pracovních úrazech, jejichž následkem došlo
 - a) ke zranění zaměstnance s pracovní neschopností delší než 3 kalendářní dny, nebo
 - b) k úmrtí zaměstnance.

Jedno vyhotovení záznamu o úrazu předá zaměstnavatel postiženému zaměstnanci a v případě smrtelného pracovního úrazu jeho rodinným příslušníkům.

- Zaměstnavatel je povinen ohlásit pracovní úraz a zaslat záznam o úrazu stanoveným orgánům a institucím.
- Zaměstnavatel je povinen přijímat opatření proti opakování pracovních úrazů.

- Zaměstnavatel vede evidenci zaměstnanců, u nichž byla uznána nemoc z povolání, která vznikla na jeho pracovištích, a uplatní taková opatření, aby odstranil nebo minimalizoval rizikové faktory, které vyvolávají ohrožení nemoci z povolání nebo nemoc z povolání.
- Vláda stanoví nařízením způsob evidence, hlášení a zasílání záznamu o úrazu, vzor záznamu o úrazu a okruh orgánů a institucí, kterým se ohlašuje pracovní úraz a zasílá záznam o úrazu.

Nařízení vlády č. 494/2001 Sb., kterým se stanoví způsob evidence, hlášení a zasílání záznamu o úrazu, vzor záznamu o úrazu a okruh orgánů a institucí, kterým se ohlašuje pracovní úraz a zasílá záznam o úrazu

Vláda nařizuje podle § 133c odst. 7 zákona č. 65/1965 Sb., zákoník práce, ve znění zákona č. 155/2000 Sb.:

§ 1

- Zaměstnavatel vede evidenci v knize úrazů tak, aby obsahovala všechny údaje potřebné k sepsání záznamu o úrazu. Záznam o úrazu sepisuje zaměstnavatel nejpozději do 5 pracovních dnů po oznámení pracovního úrazu a postupuje přitom podle vzoru záznamu o úrazu, který je uveden v příloze k tomuto nařízení.

§ 2

- Pro účely hlášení úrazu podle tohoto nařízení je smrtelným pracovním úrazem takové poškození zdraví, které způsobilo smrt po úrazu nebo na jehož následky zaměstnanec zemřel nejpozději do 1 roku.

§ 3

- Zaměstnavatel ohlásí pracovní úraz bez zbytečného odkladu
 - a) státnímu zástupci nebo územně příslušnému útvaru Policie České republiky, nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že v souvislosti s pracovním úrazem byl spáchán trestný čin,
 - b) příslušnému odborovému orgánu nebo zástupci zaměstnanců pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, (§ 136a zákoníku práce)
 - c) zaměstnavateli, který zaměstnance k práci u něho vyslal, (§ 38 zákoníku práce)
 - d) organizační jednotce příslušné pojišťovny, u které je zaměstnavatel pojištěn pro případ své odpovědnosti za škodu při pracovním úrazu, (Vyhláška č. 125/1993 Sb., kterou se stanoví podmínky a sazby zákonného pojištění)

- e) příslušnému inspektorátu bezpečnosti práce, došlo-li k úrazu na pracovišti, stavbách a při činnostech, které podléhají jeho doзору, (§ 3 odst. 2 písm. b) zákona č. 174/1968 Sb., o státním odborném dozoru) nebo příslušnému obvodnímu báňskému úřadu, podléhá-li činnost, pracoviště nebo technické zařízení vrchnímu dozoru podle zvláštního zákona, (§ 39 odst. 1 zákona č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti) vyžaduje-li poškození zdraví hospitalizaci zaměstnance delší než 5 dní.
- Zaměstnavatel ohlásí smrtelný pracovní úraz bez zbytečného odkladu
 - a) územně příslušnému útvaru Policie České republiky,
 - b) příslušnému odborovému orgánu nebo zástupci zaměstnanců pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, (§ 136a zákoníku práce)
 - c) zaměstnavateli, který zaměstnance k práci u něho vyslal, (§ 38 zákoníku práce)
 - d) příslušnému inspektorátu bezpečnosti práce, došlo-li k úrazu na pracovišti, stavbách a při činnostech, které podléhají jeho doзору, (§ 3 odst. 2 písm. b) zákona č. 174/1968 Sb., o státním odborném dozoru) nebo příslušnému obvodnímu báňskému úřadu, podléhá-li činnost, pracoviště nebo technické zařízení vrchnímu dozoru podle zvláštního zákona, (§ 39 odst. 1 zákona č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti)
 - e) příslušné zdravotní pojišťovně, (Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění)
 - f) organizační jednotce příslušné pojišťovny, u které je zaměstnavatel pojištěn pro případ své odpovědnosti za škodu při pracovním úrazu. (Vyhláška č. 125/1993 Sb., kterou se stanoví podmínky a sazby zákonného pojištění)

§ 4

- Zaměstnavatel zašle záznamy o pracovních úrazech za uplynulý kalendářní měsíc nejpozději do pátého dne následujícího měsíce
 - a) příslušnému inspektorátu bezpečnosti práce, došlo-li k úrazu na pracovišti, stavbách a při činnostech, které podléhají jeho doзору, (§ 3 odst. 2 písm. b) zákona č. 174/1968 Sb., o státním odborném dozoru) nebo příslušnému obvodnímu báňskému úřadu, podléhá-li činnost, pracoviště nebo technické zařízení vrchnímu dozoru podle zvláštního zákona, (§ 39 odst. 1 zákona č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti)
 - b) příslušné zdravotní pojišťovně. (Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění)

§ 5

- V případě smrtelného pracovního úrazu zašle zaměstnavatel záznam o úrazu nejpozději do 5 pracovních dnů po jeho ohlášení
 - a) územně příslušnému útvaru Policie České republiky,
 - b) příslušnému inspektorátu bezpečnosti práce, došlo-li k úrazu na pracovišti, stavbách a při činnostech, které podléhají jeho doзору, (§ 3 odst. 2 písm. b) zákona č. 174/1968 Sb., o státním odborném dozoru) nebo příslušnému obvodnímu báňskému úřadu, podléhá-li činnost, pracoviště nebo technické zařízení vrchnímu dozoru podle zvláštního zákona, (§ 39 odst. 1 zákona č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti)
 - c) příslušné zdravotní pojišťovně. (Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění)

1.3.1.4 První pomoc a ošetření při školním úrazu

zákon č. 262/2006 Sb., (zákoník práce)

zákon č. 309/2006 Sb., (zákon o bezpečnosti)

- Škola zajistí:
 - aby byly vytvořeny podmínky pro včasné poskytnutí první pomoci a lékařského ošetření při úrazech a náhlých onemocněních,
 - odpovídá za vhodné rozmístění lékárníček první pomoci s potřebným vybavením,
 - zajistí, aby se zásadami poskytování první pomoci byli seznámeni žáci a všichni zaměstnanci školy,
 - na vhodných místech umístí seznam telefonních čísel zdravotnických zařízení včetně zdravotnických zařízení zajišťujících dopravu raněných a nemocných,
 - o provedených opatřeních informuje kromě pedagogických pracovníků a ostatních zaměstnanců školy i žáky.
- Podle závažnosti úrazu a s ohledem na věk zraněného žáka, případně další okolnosti, zajistí škola jeho doprovod do zdravotnického zařízení a zpět nebo domů. O události a provedených opatřeních informuje neprodleně zákonného zástupce žáka. Doprovodem může být pouze zletilá osoba, osoba plně způsobilá k právním úkonům a v pracovněprávním vztahu ke škole.

- Opatření k zajištění první pomoci provede škola i při školních akcích konaných mimo školu.
- Rozsah vybavení prostředky pro poskytnutí první pomoci při zotavovací akci se řídí vyhláškou č. 106/2001 Sb., o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti.
-

1.3.1.5 Úrazy žáků a jejich evidence

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce,

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník

- Úrazem žáků je úraz, který se stal žákům při vzdělávání nebo s ním přímo souvisejících činnostech a při poskytování školských služeb. Jedná se tedy zejména o úrazy žáků na vycházkách, výletech, zájezdech, putováních, exkurzích, při koupání, při výuce plavání a lyžařském výcviku, sportovních a turistických kurzech, zahraničních výletech, při účasti na soutěžích a přehlídkách.
- Úrazem žáků není úraz, který se žákům stane na cestě do školy a zpět, nebo na cestě na místo nebo cestou zpět, jež bylo určeno jako shromaždiště mimo prostory školy při akcích konaných mimo školu.
- Vedoucí zaměstnanec školy, jemuž byl úraz žáka hlášen, zajistí, aby byly objektivně zjištěny a případně odstraněny příčiny úrazu.
- Statistické zjišťování školní úrazovosti se provádí podle zvláštních předpisů.

Čl. 18 Odpovědnost za škodu při úrazech žáků

Školy odpovídají v rozsahu stanoveném zvláštními předpisy žákům za škodu, která jim vznikla v důsledku úrazu. Způsob a rozsah náhrady škody projedná škola se zákonnými zástupci žáka nebo se zletilým žákem.

Čl. 19 Sledování úrazovosti žáků

Informace získané při prošetřování jednotlivých úrazů žáků, při sledování celkové školní úrazovosti a rozborů jejich příčin využívají školy, organizace a orgány, v jejichž působnosti je problematika bezpečnosti a ochrany zdraví žáků, k prohloubení preventivní činnosti, a to v anonymizované podobě.

1.3.1.6 Hygienické požadavky na prostory a provoz škol

§ 7, 13 a 14 zákona č. 258/2000 ve znění 186/2006 Sb.

Základní a střední školy, předškolní a školská zařízení zařazená do sítě předškolních zařízení, škol a školských zařízení, s výjimkou školní knihovny, školy v přírodě a pedagogicko-psychologické poradny (dále jen "zařízení pro výchovu a vzdělávání") jsou povinny zajistit, aby byly splněny hygienické požadavky upravené prováděcím právním předpisem na prostorové podmínky, vybavení, provoz, osvětlení, vytápění, mikroklimatické podmínky, zásobování vodou a úklid.

1.3.1.7 Omezení pro činnost žáků

Listina základních práv a svobod

Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

- Pokud škola při vzdělávání žáků organizuje praktické vyučování, případně jiné práce, mohou mladistvé žáky zaměstnávat pouze činnostmi, které jsou přiměřené jejich fyzickému a rozumovému rozvoji a poskytují jim při práci zvýšenou péči.
- Na žáky se při praktickém vyučování vztahují ustanovení zákoníku práce, která upravují pracovní dobu, bezpečnost a ochranu zdraví při práci, péči o zaměstnance a pracovní podmínky žen a mladistvých, a další předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.
- Škola dodržuje zákazy prací a pracovišť platné pro ženy a zákazy prací mladistvých a podmínky, za nichž mohou mladiství tyto práce výjimečně konat z důvodu přípravy na povolání.

1.3.1.8 Dohled nad žáky

Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon

Zákon č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník

- Dohled k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků ve škole nebo školském zařízení při výchově a vzdělávání a s nimi souvisejících činnostech a při poskytování školských služeb

se vykonává v zájmu předcházení škodám na zdraví, majetku, přírodě a životním prostředí.

- Ředitel školy určuje provádění dohledu nad žáky. Vychází z konkrétních podmínek a přihlíží zejména k vykonávané činnosti, věku žáků a jejich rozumové vyspělosti, dopravním a jiným rizikům.
- Pedagogický pracovník koná podle rozvrhu dohled nad žáky zejména ve škole před vyučováním, o přestávkách mezi vyučovacími hodinami, podle potřeby při přecházení žáků mezi budovami školy, do zařízení školního stravování a do školní družiny. Jestliže ředitel školy povolí žákům pobyt ve škole před vyučováním, mezi dopoledním a odpoledním vyučováním nebo po vyučování, zabezpečí jejich dohled. Dohled ve škole začíná nejméně 15 minut před začátkem dopoledního vyučování a 15 minut před začátkem odpoledního vyučování a končí nejdříve ukončením výchovy a vzdělávání nebo poskytováním školských služeb.
- Pedagogický pracovník vykonává podle pokynů ředitele dohled i mimo školu a školské zařízení, zejména při kurzech, exkurzích a jiných činnostech vyplývajících ze školních vzdělávacích programů nebo učebních dokumentů, při účasti na soutěžích, přehlídkách, popřípadě při jejich přípravě a na jiných akcích organizovaných školou nebo školským zařízením.
- Při akcích konaných mimo školu nebo školské zařízení, kdy místem pro shromáždění žáků není škola nebo školské zařízení, začíná dohled nejpozději 15 minut před dobou shromáždění na určeném místě. Po skončení akce dohled končí na předem určeném místě a v předem stanoveném čase. Místo a čas shromáždění žáků a skončení akce se oznámí nejméně jeden den před konáním akce zákonným zástupcům žáků.
- Dohled může vykonávat vedle pedagogického pracovníka i jiný zletilý zaměstnanec školy nebo školského zařízení, jestliže byl o výkonu tohoto dohledu řádně poučen. O tomto poučení se provede záznam.

Zvláštní pravidla při některých činnostech

- Kromě obecných zásad úrazové prevence jsou při některých činnostech dodržována další zvláštní pravidla. Je tomu tak zejména při výuce:
 - některých odborných předmětů se zvýšeným rizikem ohrožení zdraví a života,
 - při výuce tělesné výchovy,
 - koupání a výuce plavání,

- lyžařském výcviku,
- sportovních a turistických akcích.

Ve všech takových případech klade škola zvýšený důraz na dodržování pokynů, právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví, pokynů a zásad úrazové prevence pedagogickými pracovníky i žáky. Důsledně je vyžadováno ukázněné chování žáků. Žák musí mít k dispozici svůj průkaz zdravotní pojišťovny nebo jeho kopii.

- Při pohybových a sportovních činnostech (míčové hry apod.) se účastníci řídí ustanoveními o bezpečnosti obsaženými v pravidlech pro příslušnou pohybovou činnost, danou věkovou skupinu a jejich modifikaci pro dané prostorové podmínky školy a ustanoveními soutěžních řádů daných sportů.
- Při sportovních a jiných činnostech, kde je zvýšená možnost ohrožení zdraví, se žáci řídí pokyny vyučujícího. Vyučující nedovolí, aby se žák bez odložení nebo bez zabezpečení proti možnosti zranění a zachycení ozdobných a jiných pro činnost nevhodných a nebezpečných předmětů účastnil příslušné činnosti. Těmito ozdobnými, pro činnost nevhodnými a nebezpečnými předměty jsou například náramky, hodinky, náušnice, pearcing, náhrdelníky, prsteny ozdobné kroužky aj. Žáci tyto předměty odkládají na určená místa, způsob zajištění předmětů stanoví ředitel ve školním řádu.
- Žáci používají pracovní oděv nebo cvičební úbor a obuv a mají výstroj podle druhu vykonávané činnosti a podle pokynů učitele, který dodržování tohoto požadavku kontroluje. Žák musí mít cvičební úbor, pracovní oděv a obuv v řádném a použitelném stavu.

1.3.1.9 Praktické vyučování

Zákon č. 262/2006 Sb., (zákoník práce),

Zákon č. 309/2006 Sb., (zákon o bezpečnosti),

Zákon č. 262/2006 Sb., (zákoník práce).

- Při praktickém vyučování musí být pracoviště a jeho vybavení, včetně výrobních a pracovních prostředků a zařízení, v nezávadném stavu a musí odpovídat požadavkům předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Musí být dodržovány předpisy k zajištění bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, hygienické předpisy a jiné právní

předpisy (např. upravující dělení tříd na skupiny). Žákům jsou na základě vyhodnocení rizik a konkrétních podmínek činnosti podle potřeby přidělovány ochranné prostředky.

- Pokud se praktické vyučování uskutečňuje u jiné právnické nebo fyzické osoby, musí být ve smlouvě, kterou škola s touto osobou písemně uzavírá, obsažena mimo jiné i ustanovení o opatřeních k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků, včetně ochranných opatření, která musí být přijata, poskytování ochranných prostředků, ochranných nápojů, mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků apod. Právnická nebo fyzická osoba je povinna zajistit žákům bezpečnost a ochranu zdraví při pracovní činnosti ve stejném rozsahu, jako tomu je u vlastních zaměstnanců, s přihlédnutím k jejich věku, fyzickému a rozumovému rozvoji.

2. Praktická část

2.1 Charakteristika organizace

2.1.1 Vznik Střední zdravotnické školy, Nymburk (SZŠ)

Střední zdravotnická škola v Nymburce byla založena v roce 1990. Její založení bylo v době porevoluční (sametová revoluce v listopadu 1989) výrazem zájmu občanů města Nymburk o rozšíření vzdělávací nabídky regionu a aktivním přihlášením se k celonárodnímu hnutí podporujícím demokracii a vzdělávání.

Škola byla zřízena v sto let staré budově v historické části města. Tato budova byla původně vystavěna jako obytná budova sloužící k soukromým účelům, po dobu své existence však sloužila k mnoha dalším účelům. V poválečných letech (po roce 1945) byla například využívána pro potřeby rodinné školy vzdělávající dívky, byla poštou, internátem. Před rozhodnutím o založení školy v roce 1990 sloužila budova Komunistické straně Československa pro vzdělávání svých členů (Vysoké učení marxismu-leninismu, VUML). Budova byla tedy vystavěna k jiným účelům než vzdělávacím. I když je částečně přizpůsobena k účelům vzdělávání, přesto je na škole stále patrné, že se původně nejednalo o školní budovu. V roce 1994 byl přikoupěna pro potřeby školy vedlejší budova, která byla s hlavní budovou propojena vnitřní chodbou.

2.1.2 Vzdělávací nabídka školy

V roce 1990, v době založení školy, byly ve škole otevřeny dvě třídy studijního oboru zdravotní sestra. Ve škole studovalo 60 žáků a cca 8 zaměstnanců (učitelů i technicko-hospodářských pracovníků). Od doby svého založení se škola postupně rozvíjí. Stále se rozšiřuje nabídka vzdělávacích oborů, zvýšil se i počet studentů a zaměstnanců školy.

V současné době má Střední zdravotnická škola v Nymburce v síti oborů zařazeny čtyři obory vzdělávání v denní formě i formě studia při zaměstnání. Je zde vyučován obor vzdělání Zdravotnický asistent, Zdravotnické lyceum, Asistent zubního technika, Sociální péče-pečovatelství. Většina těchto oborů jsou obory klinické. Pouze obor vzdělání asistent zubního technika (zubní technik) je obor technický. Všechny nabízené obory jsou čtyřleté (v denní formě), zakončené maturitní zkouškou.

Kapacita školy je 360 žáků, škola má celkem 32 zaměstnanců, z tohoto celkového počtu zaměstnanců je 26 učitelů a 6 hospodářsko-technických, zřizovatelem školy je Středočeský kraj.

2.1.3 Obecná charakteristika oborů vzdělání vyučovaných na SZŠ Nymburk

Obor vzdělání Zdravotnický asistent (Zdravotní sestra) připravuje své absolventy pro práci v zařízeních zdravotní lůžkové a ambulantní péče k preventivním činnostem a samostatnému uplatnění ve sféře zdravotní a sociální péče.

Obor vzdělání Sociální péče – pečovatelství připravuje specialisty poskytující péči v sociální oblasti všem potřebným spoluobčanům, handicapovaným nebo jinak znevýhodněným dětem i dospělým, osobám drogově závislým, osobám bez domova, osamělým matkám a dalším potřebným spoluobčanům.

Obor vzdělání Zdravotnické lyceum připravuje absolventy ke studiu na vysokých školách v přírodovědných, lékařských i humanitních oblastech činnosti.

Obor vzdělání Asistent zubního technika připravuje absolventy pro práci v protetických laboratořích. Tito odborníci vytvářejí zubní náhrady a další protetické pomůcky potřebné pro stomatologickou praxi.

Členění oborů, jejich charakteristika může být prováděné z mnoha pohledů. Pro potřeby této práce je velmi důležité posuzování zařazených oborů z pohledu bezpečnosti práce a ochrany zdraví.

2.1.4 Charakteristika oborů vzdělání vyučovaných na SZŠ Nymburk z pohledu bezpečnosti práce a ochrany zdraví při práci, definice rizik

Žáci školy jsou, tak jako ostatní žáci, studenti, zaměstnanci v jiných sférách činnosti, ohroženi při své práci nebezpečím vzniku úrazů nebo ohrožením svého zdraví. Toto nebezpečí lze rozdělit na rizikové oblasti hrozící všem žákům, a na oblasti specifické pro jednotlivé obory vzdělání.

Obecná rizika vzniku úrazů a poškození zdraví

Mezi nebezpečí hrozící všem žákům můžeme zařadit rizika vznikající při pohybu ve škole.

Jedná se například o úrazy při pobytu ve škole-pády na chodbách, ve třídách na schodišti atd., úrazy při manipulaci s okny (pády, pořezání), dále úrazy při tělesné výchově a dalších pohybových aktivitách (lyžařské kurzy, turistické kurzy, školní zájezdy).

Specifická rizika vzniku úrazů a poškození zdraví u jednotlivých oborů vzdělání

Zdravotnický asistent

Obor vzdělání Zdravotnický asistent je nový obor, který po reformě zdravotnického školství nahradil obor vzdělání Všeobecná sestra. Největší nebezpečí úrazu a poškození zdraví specifické při vzdělávání této profese se vyskytuje při odborné výuce ve zdravotnických zařízeních. Nejčastěji se jedná o úrazy, poškození zdraví: zranění použitou jehlou, uklouznutí, řezná poranění (skleněné ampule, technické sklo), poleptání (louhy, kyseliny), alergické reakce na dezinfekční i jiné látky, poškození pohybového aparátu (přenášení klientů, změna jejich pohybu).

Sociální péče-pečovatelsví

Při vzdělávání tohoto oboru vzdělání se nevyskytují výrazná rizika vzniku úrazu a ohrožení zdraví. Převážná část vzdělávání probíhá ve škole formou teoretické výuky, odborná praxe je realizována 6 týdnů pobytu ve smluvních sociálních zařízeních, za celou dobu studia. V těchto zařízeních pracují žáci převážně v administrativě, nebo oblasti péče o klienty, která je sociálně zaměřená, pečovatelské činnosti.

Nejčastěji se vyskytující úrazy, poškození zdraví: poškození pohybového aparátu (přenášení, transport klientů), alergické reakce (dezinfekční prostředky).

Zdravotnické lyceum

Obor vzdělání zdravotnické lyceum je teoretický obor, bez specifického rizika poškození zdraví, výuka probíhá pouze ve školních prostorách (a smluvní tělocvičně).

Nejčastěji se vyskytující úrazy, poškození zdraví: úrazy ve školních fyzikálně-chemických laboratořích (pořezání, poleptání).

Asistent zubního technika

Tento obor je z hlediska nebezpečí vzniku úrazu a poškození zdraví nejrizikovějším. Největší nebezpečí hrozí při praktickém vyučování odborných předmětů ve školních zubních

laboratořích. V těchto učebnách tráví žáci velké množství času, výuka odborných předmětů je zásadní pro jejich profesní uplatnění.

Nejčastěji se vyskytující úrazy, poškození zdraví: mechanická poranění vrtačkou, frézami, bruskami, popálení horkými materiály, poranění očí, alergické reakce na používané materiály.

Po dobu své existence (18 let) si získala škola dobré postavení mezi ostatními středními školami ve městě i mezi zdravotnickými školami ve Středočeském kraji. Dlouhodobým záměrem školy je poskytovat profesní i všeobecné vzdělání v oborech zdravotní a sociální péče v podobném rozsahu jako v současné době, novým cílem je poskytovat širší nabídku vzdělávání v nabízených oborech formou studia při zaměstnání.

2.1.5 Popis školních budov a dalších školních a výukových prostor z pohledu bezpečnosti práce a ochrany zdraví při práci, definice rizik

Střední zdravotnická škola Nymburk sídlí ve dvou budovách v městě Nymburk, Soudní ulici č.p. 19 a 20. Součástí areálu školy je i menší školní zahrada, výuka tělesné výchovy probíhá v pronajatých prostorách nymburské Sokolovny. Odborná praxe oboru vzdělání Zdravotnický asistent je zajištěna ve smluvních zdravotnických zařízeních (nemocnice Nymburk, Městec Králové atd.).

2.1.5.1 Popis budovy č.p. 20

Budova č.p. 20 je hlavní školní budovou. V tomto prostoru probíhá především teoretická výuka všech do sítě střední zdravotnické školy zařazených oborů vzdělání. Budova má tři podlaží, která jsou propojena točitými, ne příliš širokými schody, využíván je i suterén budovy (žákovské šatny).

Suterénní prostor budovy č.20 je rozdělen do dvou částí, které jsou využívány jako žakovské šatny. Tyto šatny jsou prostorné, jediným vybavením jsou kovové šatní skříňky. Vzhledem k tomuto jednoduchému vybavení a prostornosti je možné tuto část budovy považovat za bezpečnou. Jediným nebezpečím jsou úzké vstupní točité schody. Žáci musí věnovat pohybu na těchto schodech dostatečnou pozornost, jiné nebezpečí v této části školy nehrozí. V této části jsou i další prostory, sloužící jako skladové místnosti a dílna školníka. Tyto prostory jsou ale stále uzamčeny, jsou žákům nepřístupné, a proto při dodržování jejich uzamčení nehrozí žákům žádné nebezpečí.

V přízemí budovy, která je rozdělena vstupním prostorem na dvě části, se nachází v jedné části technicko-hospodářský úsek školy-kancelář hospodářky a účetní školy, prostor pro školníka, technická místnost a sociální zařízení, v druhé části dvě školní kmenové učebny. Tato část budovy může být také považována za poměrně bezpečnou, s minimálními riziky vzniku poškození zdraví zaměstnanců i žáků. Bezpečnost této části je dána jejím umístěním v přízemí školy a také tím, že díky kancelářím zaměstnanců školy jsou žáci pod velmi bedlivým dohledem těchto pracovníků (zejména školníka). V této části (první nadzemní podlaží) také nehrozí ani pád z oken nebo schodů a dále, vzhledem k tomu, že jsou zde umístěny pouze dvě učebny, vyskytuje se zde současně malý počet žáků. Nebezpečí žákům nehrozí ani při opouštění školy (hlavní školní vchod), škola sídlí v klidné jednosměrné ulici s omezeným automobilovým provozem.

Rizika vzniku úrazu, poškození zdraví: pád na točitém schodišti vedoucím do suterénu.

V prvním patře budovy jsou umístěny učebny, sociální zařízení a technické místnosti. Celkově je zde umístěno pět odborných učeben. První odborná učebna slouží k výuce výpočetní techniky. Je vybavena 15 počítačovými pracovišti a další ICT technikou. Veškeré instalace jsou provedeny profesionálně, učebna je přiměřeně velká, žáci zde pracují vždy pod dohledem učitele, v čase mimo výuku je tato učebna žákům nepřístupná. Další učebna je fyzikálně-chemická laboratoř, kde probíhá výuka předmětů fyzika, chemie, biologie, a zejména jejich praktických (laboratorních) cvičení. V učebně je 8 pracovních míst u laboratorních stolů (žáci pracují po dvojicích). Každé laboratorní místo je vybaveno dřezem s přívodem vody a odpadem, elektrickou přípojkou a plynovým kahanem. U každého laboratorního místa je i skříňka s laboratorním nádobím (sklo) a dalšími pomůckami k praktickým cvičením. V této třídě je též pevná kovová skříň sloužící jako sklad chemikálií. Tato skříň je dobře zabezpečena proti otevření neoprávněnými osobami (žáky). Třetí a čtvrtou odbornou učebnou jsou učebny cizích jazyků, angličtiny a němčiny. Jedná se o standardní učebny, bez zvláštního vybavení, pouze pracovní místa žáků nejsou uspořádána klasicky, ale jsou v kruhu. V těchto učebnách se učí současně vždy nižší počet žáků, maximální počet je 23. Poslední učebnou v této části školy je učebna anatomie a somatologie. Jedná se o prostornou třídu vybavenou velkým množstvím výukových modelů, obrazů a dalších učebních pomůcek (mechanická měřidla, studijní literatura) umístěných v prosklených policích i volně. Pohyb a výuku v této učebně lze považovat za bezpečnou. Mezi technické místnosti se zvláštním určením patří prostor, v kterém je umístěna telefonní ústředna a počítačový server. V této místnosti je vysoké množství kabelové instalace a dalšího

potřebného vybavení, školní server musí být stále zapnut. Tato místnost je tedy stále v provozu, je zajištěno neustálé odvětrávání.

Rizika vzniku úrazu, poškození zdraví: nebezpečí vzniku požáru elektroinstalace v době výuky i mimo výuku o prázdninách, víkendech (v prostorách učebny ICT, fyzikálně-chemické laboratoře, místnosti s počítačovým serverem a telefonní ústřednou), nebezpečí úniku plynu (fyzikálně-chemická laboratoř), nebezpečí úrazu pořezáním (práce s laboratorním sklem ve fyzikálně-chemické laboratoři, v učebně anatomie-prosklené police), nebezpečí vyplývající z práce s chemikáliemi (popálení, poleptání očí, kůže), pád na točitém schodišti, vypadnutí z okna.

Ve druhém patře budovy školy č.p. 20 jsou umístěny dvě učebny, sborovny učitelů, kancelář zástupkyně školy, sekretariát a kancelář ředitelky školy. Dále jsou zde toalety a technická místnost. Obě učebny na tomto podlaží jsou kmenové, bez speciálního určení. Jedná se o prostorné třídy bez zvláštního vybavení a techniky (běžná didaktická technika ve třídách je samozřejmá-dataprojektor, počítače, televize). Také kanceláře učitelů a pracovníků ředitelství školy jsou standardními pracovišti bez zvláštního zařízení. Je ale samozřejmé, že je v těchto kancelářích větší koncentrace technického vybavení. Učitelské počítače, tiskárny, kopírovací stroje a další didaktická technika.

Rizika vzniku úrazu, poškození zdraví: nebezpečí vzniku požáru na technickém vybavení (pracoviště učitelů, kanceláře dalších pracovníků školy), úraz způsobený pádem na točitém schodišti, pád z oken.

V posledním podlaží je na většině tohoto prostoru školní půda, která je žákům nepřístupná. Slouží jako sklad nábytku, jedná se o bezpečný prostor, kam mají přístup pouze odpovědní pracovníci. V tomto podlaží je dále zařízena školní posilovna. Jedná se o místnost vybavenou posilovacími stroji a dalším cvičebním zařízením. Pohyb žáků zde není nijak omezen, posilovna je volně přístupná všem žákům a zaměstnancům školy.

Rizika vzniku úrazu, poškození zdraví: nebezpečí úrazu ve školní posilovně, úraz na točitém schodišti.

2.1.5.2 Popis budovy č.p.19

V druhé budově školy č.p.19 je soustředěna odborná výuka oboru vzdělání zubní technik, je zde ale i teoretická učebna, šatny žáků. Budova je dvoupodlažní, se suterénním prostorem Suterén budovy je žákům a dalším zaměstnancům nepřístupný, je zde jasně deklarován zákaz vstupu. V tomto prostoru jsou sklepy v několika patrech, části jsou zasypané, části jsou

s obtížemi přístupné. Tento prostor však nesmí být uzamčený, neboť je zde hlavní přívod vody pro několik dalších budov.

Riziko vzniku úrazu, poškození zdraví: žádné, při respektování zákazu vstupu.

Na prvním podlaží jsou zařízení tři odborné učebny-zubní laboratoře pro odbornou výuku žáků oboru vzdělání zubní technik a dále další pomocné prostory. Dvě sádrovny, přípravná a další technické místnosti s odborným vybavením. Veškerý tento prostor je vybaven vysoce náročným technickým vybavením, které se může stát v případě neodborné manipulace velmi nebezpečným. V celém prostoru je rozveden plyn, elektřina, odsávací technika. Pracuje se zde s otevřeným ohněm (plynové kahany), vysokootáčkovými pomůckami (zubní brusky, vrtačky), zpracovávají se hořlavé materiály (protetické hmoty), pracuje se s roztavenými kovy, voskem atd. Celkově lze hodnotit provoz těchto laboratoří jako nejrizikovější v celé škole. Žáci pracují v zubních laboratořích rozdělení do skupin pod stálým dozorem učitelů. Na dodržování bezpečnostních předpisů je kladen velký důraz. Na tomto podlaží je dále kabinet učitelů studijního oboru asistent zubního technika, skladové prostory a technické zázemí. Umístění kabinetu učitelů v této části budovy je velmi prospěšné z toho důvodu, že jsou žáci pod další kontrolou ze strany přítomných učitelů.

Rizika vzniku úrazu, poškození zdraví: popálení při neopatrné manipulaci s otevřeným ohněm, při manipulaci s roztaveným materiálem (kov, vosk), úraz způsobený vysokootáčkovými vrtačkami, frézami, poškození očí při broušení výrobků, nebezpečí vzniku požáru při neopatrném zacházení s elektrickými přístroji, vařiči v laboratořích.

V prvním patře budovy č.p.19, do kterého se dostaneme po točitých schodech, je prostorná kmenová (teoretická) učebna, využívaná především pro výuku oboru asistent zubního technika, šatna studentů, kteří se zde převlékají na odbornou výuku. Navíc je zde půdní prostor, který se nevyužívá, vstup je trvale uzamčen.

Rizika úrazu, poškození zdraví: minimální, úraz na schodišti, pád z okna

2.1.5.3 Popis školní zahrady

Školní zahrada je umístěna ve vnitřním traktu školy. Jedná se o přehlednou, obdélníkovou plochu tvořící odpočinkový prostor pro žáky i učitele školy. Školní zahrada je vybavena pouze lavičkami.

Rizika vzniku úrazu, poškození zdraví: 0

2.1.5.4 Výuka ve smluvních prostorách

Výuka tělesné výchovy a odborné praxe žáků probíhá v zařízeních na základě smluvních vztahů. Nejproblémovější oblast při výchově a vzdělávání na SZŠ Nymburk z hlediska dodržování pravidel BOZP je právě oblast výuky v přirozených podmínkách, tj. v zařízeních, kde žáci absolvují odbornou výuku a povinnou měsíční odbornou praxi.

Jedná se zejména o zařízení poskytující ambulantní a lůžkovou zdravotní péči tzn. nejčastěji nemocnice, dále zařízení poskytující sociální služby jako např. domovy důchodců, penziony pro seniory, dětské domovy a dále zubní laboratoře. Veškerá tato odborná výuka musí být realizována na základě smluvních vztahů. Smlouvy jsou důkladně zpracované a přesně popisují způsob, jakým je bezpečnost práce a ochrana zdraví žáků realizována a kdo nese za tuto oblast zodpovědnost. Smluvní partner školy je na základě těchto smluv zodpovědný za realizaci veškerých právních postupů v oblasti BOZP, tj. zejména za proškolení žáků a za dodržování všech pravidel BOZP při výuce a odborné praxi (viz. příloha č.1)

2.1.6 Principy bezpečné práce a ochrany zdraví na SZŠ Nymburk

Ve škole je oblasti ochrany zdraví a bezpečnosti práce věnována velká pozornost. Tato činnost je ve škole zajištěna provázaným systémem, na kterém se podílí všichni zaměstnanci školy. Jak vedení školy, tak odborníci v problematice BOZP, tak i učitelé a ostatní zaměstnanci školy.

Vedení školy

Zásadním článkem tohoto systému je vedení školy. Jeho úkolem je:

1. Vytvořit právní rámec bezpečného chování žáků ve škole i mimo školu formou zpracování dokumentů, které obsahují zásady BOZP v celé šíři školské problematiky. Důležitým materiálem v této oblasti je školní řád, právní dokument, který poskytuje jasně a přehledně důležité zásady bezpečného chování, jejichž dodržováním budou eliminována rizika poškození zdraví a prevence školních úrazů. Jedná se o závaznou školní právní normu, kterou musí všichni žáci (ale i učitelé a ostatní zaměstnanci školy) dodržovat. Školní řád obsahuje (mimo jiné) i informace o dodržování pravidel bezpečnosti práce při teoretickém i praktickém vyučování, při pohybu ve škole, i při mimoškolních akcích. Jsou zde uvedena i pravidla bezpečného chování žáků o prázdninách a dalších dnech volna . Školní řád je součástí povinné školní dokumentace, zpracovává ho ředitel školy, při jeho zpracování vychází z platných právních norem a zákonů (Zákoník práce, školský zákon).Dalším materiálem, který obsahuje pravidla vedoucí k ochraně zdraví a bezpečné práci, jsou dílčí pokyny

vypracované pro jednotlivé školní činnosti. Tyto pokyny také zpracovává ředitel školy. Jedná se například o pravidla BOZP při sportovních činnostech (tělesná výchova, lyžařský kurz), při dalších činnostech organizovaných školou (výlety, exkurze, klinické hodiny), při přechodu žáků ze školy na jiná pracoviště (praktická výuka) atd. Ředitel školy zpracovává i další bezpečnostní předpisy, zejména předpisy pro odbornou výuku žáku. Odborná výuka žáků je realizována ve škole a mimo školu. Mimo školu jsou pravidla BOZP zajišťována institucemi, v kterých výuka probíhá (smluvní vztah). Ve školních odborných učebnách-laboratořích, musí škola (její odborný pracovník) pravidla BOZP vypracovat, umístit na veřejně přístupném místě, žáci s nimi musí být pravidelně seznamováni.

2. Dalším úkolem vedení školy je vytvoření účinného informačního systému, který zajistí pravidelný a ověřitelný způsob předávání informací o pravidlech BOZP žákům. Předávání informací je ve škole zajištěno odborníky pro oblast BOZP, pověřenými učiteli, dalšími učiteli a formou veřejně umístěných pokynů, internetem a školním intranetem.
3. V neposlední řadě je důležitým úkolem vedení i kontrola praktické realizace všech pokynů a pravidel v rámci BOZP. Tato kontrola je prováděna průběžně, je zařazena do kontrolní činnosti školy.

Odborníci pro oblast BOZP

Pro zajištění správné a efektivní ochrany zdraví ve škole a prevence poškození organismu a školních úrazů pracuje ve škole odborník, zodpovědný za tuto oblast. Je poradcem ředitele školy pro zpracování jednotlivých dokumentů pro ochranu zdraví, zajišťuje dodržování předpisů BOZP ve škole jako celku. Podílí se na školení žáků pro odbornou výuku v budově školy.

Učitelé

Velmi důležitým článkem v oblasti oboustranného přenášení informací mezi učiteli a žáky, v oblasti praktické aplikace předpisů BOZP, dohledu a účinné pomoci v případě potřeby jsou učitelé vyučovaných předmětů, zejména učitelé odborných předmětů a učitelé třídní. Tito učitelé jsou zodpovědní za předávání informací pravidel BOZP žákům při příslušných činnostech, jsou zodpovědní za záznam provedení všech těchto úkonů, poskytují žákům účinnou pomoc v případech potřeby, jsou žákům vzorem při respektování veškerých bezpečnostních zásad a pravidel ochrany zdraví. Učitelé jsou zodpovědní za provedení záznamu o proběhlém školení. Tyto záznamy jsou velmi důležitým dokladem o provedeném školení v případě školního úrazu, nebo jiného poškození zdraví. Nejčastěji bývají tyto

záznamy vedeny v třídních knihách příslušných tříd, nebo na zvláštních formulářích, které se dále archivují.

Další zaměstnanci školy

Mezi další zaměstnance školy, kteří se svou činností také podílejí na BOZP žáků, se řadí zaměstnanci technicko-hospodářského úseku školy. Hospodářka školy, školník a uklízečky. Tito zaměstnanci jsou zodpovědní za dodržování zásad BOZP při práci, čímž chrání nejenom své zdraví, ale i zdraví žáků školy. Jedná se o dodržování zásad při úklidu školy (úklid vytíráním, otvírání oken, manipulace s odpady atd.).

2.1.7 Školní normy upravující pravidla BOZP ve škole

2.1.7.1 Školní řád

Chování žáků ve škole a při činnostech organizovaných školou

Bezpečnost a ochrana zdraví žáků školy je upravena v pokynu vydaném SZŠ k tomuto účelu viz příloha č.1

1. V období zimního času se žáci přezouvají v šatnách v suterénu školy. Šatní skříně musí být opatřeny zámekem.
2. Není-li určeno zvláštním rozvrhem jinak, zdržují se žáci v budově školy v době od 7.00 do 16.00 .
3. Do odborných učeben žáci vstupují jen se souhlasem vyučujícího. Je zakázána jakákoliv samostatná manipulace žáků s přístroji, pomůckami a modely. V učebně výpočetní techniky se řídí stanovenými pokyny.
4. Na počátku každé vyučovací hodiny je připravena třídní kniha, křída, houba, mýdlo, ručník, tabule bude vždy čistě umyta, dále jsou připraveny obvyklé pomůcky, které učitel při výuce používá. Za splnění odpovídají jednotlivé služby ve třídě, které určuje třídní učitel.
5. Nedostaví-li se vyučující do 5 minut po zvonění do třídy, ohlásí jeho nepřítomnost služba ve sborovně nebo v kanceláři školy.
6. Po poslední vyučovací hodině zajistí třídní služba zvednutí židlí a úklid žákovských lavic, odnese třídní knihu na určené místo.
7. Žák, který je posledním uživatelem počítače na chodbě(16.00 hod.), je povinen tento počítač i monitor vypnout. Žáci mohou tisknout studijní materiály ve školní sborovně.

8. Kouření je v prostorách školy a jejím okolí přísně zakázáno. Žákům je dále zakázáno kouřit i při všech činnostech organizovaných školou. Tento zákaz platí i v prostorách nemocničního zařízení a laboratoří, kde probíhá odborná výuka.
9. Žákům je zakázáno přinášet do školy nebo na činnosti organizované školou včetně praktické výuky alkoholické nápoje a jiné návykové, zdraví škodlivé látky. Rovněž jejich používání je zakázáno.
10. Žákům je zakázáno přinášet do školy, na odbornou praxi nebo na činnosti organizované školou předměty nebezpečné pro život a zdraví žáků a vyučujících, nebo věci, které by mohly rozptylovat pozornost žáků při výuce. Žáci nenosí do školy cenné předměty a větší částku peněz (v nejnutnějších případech je možnost uložení v trezoru školy). Své osobní věci žáci neponechávají bez dozoru (tašky na chodbách apod.).
11. Žáci dodržují základní normy hygienických návyků včetně předcházení přenosů infekčních nemocí (dodržování čistoty na WC, mytí rukou atd.).
12. Po ukončení výuky je určená služba povinna zajistit pořádek v učebně:
 - smazání tabule
 - zhasnutí světla
 - zavření oken
 - úklid lavic
 - umístění židlí na lavice
13. Žáci se ve škole i na školních pracovištích v nemocnici chovají tak, aby svým jednáním neohrozili bezpečnost provozu pracoviště, dodržují požární předpisy a dbají, aby nepoškodili své zdraví (chůze po schodech, manipulace s pomůckami, vhodná obuv).
14. Žáci jsou povinni hlásit ihned vyučujícímu všechny závady a poruchy, kterých si během pobytu ve škole všimli. Jsou povinni hlásit vyučujícímu jakékoliv zranění.
15. Vstup do budovy školy mají povolen pouze zaměstnanci školy, žáci a ohlášené návštěvy. Žákům je zakázáno zveřejňovat kód u vchodových dveří svým příbuzným a známým. Žáci nesmí do budovy školy pouštět žádné cizí osoby.
16. Žáci dbají o svoji bezpečnost, nevyklání se z oken, řídí se pokyny a upozorněními zaměstnanců školy.
17. Při přechodu na jiné pracoviště odcházejí žáci s vyučujícími tak, jak je stanoveno v rozpisu přesunů/viz.informace na školní nástěnce/
18. Žáci jsou povinni okamžitě nahlásit jakoukoliv změnu svého zdravotního stavu, změnu zdravotní pojišťovny svému třídnímu učiteli

19. O malých přestávkách mezi výukou (5 a 10 minutové přestávky) je žákům zakázáno opouštět školu. Školu mohou žáci opouštět pouze o velké přestávce, přestávce na oběd a v době, kdy mají podle rozvrhu přerušení výuky. V době opuštění školní budovy nenese škola za žáky zodpovědnost.

Chování žáků o prázdninách

Před prázdninami jsou žáci upozorněni na nebezpečí:

- pití alkoholu, kouření, styk s neznámými osobami, konzumace drog
- na nebezpečí koupání v místech, která neznají, jsou upozorněni na povinnost poskytnout první pomoc
- pomoc a přivolání lékaře v případě potřeby
- jsou upozorněni na dodržování dopravní kázně (chodci, cyklisti)
- jsou upozorněni na povinnost ohlásit požár či jiné nebezpečí
- jsou upozorněni na nebezpečí používání pyrotechnických směsí
- jsou vyzváni k vhodnému chování na veřejnosti

Chování žáků při lyžařském výcviku, sportovně- turistickém kurzu, exkurzi nebo jiné výchovně-vzdělávací akci organizované školou

1. Žák účastníci se výše uvedených akcí respektuje plně ustanovení školního řádu
2. Respektuje bezvýhradně pokyny pedagogů a stanovený plán činností
3. Bez vědomí pedagogů se nevzdaluje z ubytovacího zařízení, dopravních prostředků
4. I v dalších činnostech se plně řídí školním řádem a aktuálními pokyny pedagogů.

Chování žáků při praktickém vyučování obor : zdravotnický asistent

1. Praktické vyučování -odborná výuka na určených pracovištích- je nedílnou součástí výuky na SZŠ. Proto zde platí v plném rozsahu povinnosti žáků uvedené v předchozích bodech vnitřního řádu školy.
2. Vzhledem ke specifičnosti studia na SZŠ, kde je nutným předpokladem účast na praktické výuce na jednotlivých lůžkových odděleních zdravotnického zařízení, je

nezbytně požadováno přerušení studia z důvodů těhotenství a mateřství žákyně, v době těhotenství nejdéle 6 týdnů před určeným termínem porodu a matkám do devátého měsíce po porodu.

3. Žák/yně nastupuje na školní pracoviště ve stanovenou dobu, v předpisovém pracovním oděvu a obuvi, vhodně upravena, s krátce ostříhanými a nenalakovanými nehty bez piercingu. Vhodnou úpravu žákyně posuzuje příslušný vyučující.
4. Civilní oděv odkládá v šatně. Skříň i místnost udržuje v pořádku. Oděv ukládá v uzamknuté místnosti. Pracovní oděv nosí pouze ve zdravotnických zařízeních.
5. Na odbornou výuku nosí jen potřebné pomůcky. Nenosí cenné předměty a větší částky peněz. Při práci dodržuje zásady OLR a hygieny. Dbá na kulturu vystupování.
6. Na školních pracovištích pracuje pod vedením učitelky/v případě její nepřítomnosti pod vedením určené sestry/, bez jejího vědomí se nevzdaluje z pracoviště.
7. K pracovníkům oddělení i nemocným se chová zdvořile, je ochotná, obětavá a iniciativní. V případě nedorozumění s nemocným nebo zaměstnancem si spor nevyřizuje sama, ale ihned oznámí celou záležitost učitelce a požádá ji o urovnání. Rovněž hlásí ihned každou chybu nebo opomenutí.
8. Nemocné oslovuje příjmením, nikdy o nich nemluví na veřejnosti.
9. Nesmí podávat informace o stavu nemocných. Nikdy nemluví s nemocnými o vážnosti jejich choroby, ani o zdravotním stavu jiných nemocných, tím méně o svých soukromých záležitostech. Zachovává služební mlčenlivost.
10. Během pracovní doby dodržuje přestávku podle pokynu učitelky nebo pověřené sestry.
11. Není dovoleno používat telefonu k soukromým hovorům ani přijímat návštěvy.
12. Zneužití léků, tiskopisů, razítek a jiného zdravotnického materiálu je trestné.
13. Žákyně je povinna dodržovat práva nemocných a chovat se dle kodexu zdravotní sestry.
14. Žáci jsou povinni dodržovat zásady ochrany a bezpečnosti práce (BOZ), se kterými byli seznámeni před zahájením praktického vyučování.
15. Zdraví všechny zaměstnance zdravotnického zařízení a nemocnice. Zaměstnance nikdy neoslovuje křestním jménem.
16. Žák je povinen dle vyhlášky č. 439/2000 MZČR podrobit se zvláštním očkování proti hepatitidě B před nástupem na klinické pracoviště. Nástup na klinické pracoviště je možný nejdříve po podání druhé dávky očkovací látky.

Současne doporučujeme za 6-8- týdnů po ukončení základního očkování vyšetření protilátky, které si zajistí žákyně samy u svého dětského nebo praktického lékaře.

Chování žáků při praktickém vyučování –obor: asistent zubního technika

1. Žáci nastupují do zubní laboratoře ve stanovenou dobu v předepsaném čistém oděvu a obuvi, bez šperků, s krátce ostříhanými a nenalakovanými nehty. Vhodnost jejich osobní úpravy zhodnotí příslušný vyučující (toto opatření chrání žáky před možným úrazem).
2. Civilní oděv žáci odkládají v šatně. Šatnu udržují v čistotě a pořádku. Peníze a osobní doklady si žáci berou s sebou do ZL.
3. Na odbornou výuku nosí žáci jen potřebné pomůcky. Je zakázáno používat ve výuce předměty a přístroje rozptylující pozornost žáků/telefony, rádia,walkmany/.
4. Během výuky žáci dodržují základní hygienické zásady a užívají ochranné pomůcky. Žáci svačí jen v době přestávky.
5. Žáci nevstupují do laboratoře bez vyučujících a bez jejich vědomí se nevzdalují ze zubní laboratoře.
6. Během výuky dodržují žáci přestávku podle daného rozvrhu.
7. Dbají na bezpečnostní předpisy, nemanipulují s přístroji. Každý úraz musí nahlásit vyučujícímu.
8. Při odchodu z výuky nebo na přestávku si každý žák vypne plyn a osvětlení u svého pracovního stolu.
9. Po ukončení výuky žáci uklidí své pracovní stoly a společně uklízí prostory v zubní laboratoři dle stanoveného rozvrhu pořádku v ZL.
10. Před odchodem ze ZL zkontroluje vyučující hlavní uzávěr plynu, el. proudu a vzduchu. Vypne kompresor a zkontroluje pořádek v laboratoři.

2.1.7.2 Školní směrnice

Příklady školních směrnic

Směrnice o prevenci rizik

Škola: střední zdravotnická škola	
Prevence rizik	
Č.j.:	Účinnost od: 1.9.2006
Spisový znak:	Skartační znak:
Změny:	

I. Úvodní ustanovení

1. Škola je povinna vytvářet podmínky pro bezpečné, nezávadné a zdravé neohrožující pracovní a školní prostředí. Vhodně organizovat bezpečnost a ochranu zdraví při práci a přijímat opatření k prevenci rizik.
2. Prevencí rizik se rozumí všechna opatření vyplývající z právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a z opatření ředitele školy, která mají za cíl předcházet rizikům, odstraňovat je nebo minimalizovat působení neodstranitelných rizik.
3. Škola je prostřednictvím vedoucích zaměstnanců a odborně způsobilé osoby povinna vyhledávat rizika, zjišťovat jejich příčiny a zdroje a přijímat opatření k jejich odstranění. K tomu je povinna pravidelně kontrolovat úroveň BOZP, zejména stav technické prevence a úroveň rizikových faktorů pracovních podmínek. Škola dále bere v úvahu možné ohrožení žáků při výuce jednotlivých předmětů, při přesunech žáků v rámci školního vyučování a při účasti školy na různých akcích pořádaných ve škole i mimo školu. V této souvislosti je povinností všech vedoucích zaměstnanců přihlížet k věku žáků, jejich schopnostem, fyzické a duševní vyspělosti, zdravotnímu stavu a ukázněnosti žáků.

II. Hodnocení rizik

1. Na základě vyhledaných rizik je povinností školy provést jejich vyhodnocení a přijmout opatření k jejich odstranění.
2. Nelze-li rizika odstranit, předkládá zástupce ředitele řediteli školy návrh na opatření k omezení jejich působení tak, aby ohrožení BOZP zaměstnanců bylo minimalizováno.

3. Při přijímání a provádění technických, technologických, organizačních a jiných opatření k prevenci rizik vychází škola ze všeobecných preventivních zásad, kterými se rozumí:
 - a) omezování vzniku rizik,
 - b) odstraňování rizik u zdroje jejich původu,
 - c) přizpůsobování pracovních podmínek potřebám zaměstnanců s cílem omezovat působení negativních vlivů práce na jejich zdraví,
 - d) nahrazování fyzicky namáhavých prací a prací ve ztížených pracovních podmínkách novými technologickými a pracovními postupy,
 - e) nahrazování nebezpečných technologií, pracovních prostředků, surovin a materiálů méně nebezpečnými nebo méně rizikovými, v souladu s vývojem nejnovějších poznatků vědy a techniky,
 - f) omezování počtu zaměstnanců vystavených působení faktorů překračujících nejvyšší přípustné hodnoty a dalších škodlivých faktorů na nejnižší počet nutný pro zajištění provozu,
 - g) plánování při provádění prevence rizik s využitím techniky, organizace práce, pracovních podmínek, sociálních vztahů a vlivu pracovního prostředí,
 - h) přednostní uplatňování prostředků kolektivní ochrany před riziky proti prostředkům individuální ochrany,
 - i) provádění opatření směřujících k omezování úniku škodlivin ze strojů a zařízení ,
 - j) udílení vhodných pokynů k zajištění BOZP.
4. Škola provádí úkoly v prevenci rizik prostřednictvím odborně způsobilé osoby. Za provádění těchto úkolů odpovídá správce objektu školy, který zároveň předkládá řediteli školy návrh na složení hodnotící komise ve složení – odborně způsobilá osoba, vedoucí zaměstnanec příslušného pracoviště, lékař závodní preventivní péče a případně další osoby, či zaměstnanci.
5. Předpokladem odborné způsobilosti osoby je :
 - a) dosažení věku 18 let,
 - b) získání odborného vzdělání a doby odborné praxe.
6. K řádnému provádění úkolů v prevenci rizik je dále povinen zástupce ředitele a správce objektu školy poskytnout odborně způsobilé osobě potřebnou součinnost, prostředky a informace.

Směrnice o zajištění první pomoci a evidenci školních úrazů

Škola: střední zdravotnická škola	
Pokyn ředitele školy k zajištění první pomoci a evidenci pracovních a školních úrazů	
Č.j.:	Účinnost od: 1.1.2007
Spisový znak:	Skartační znak:
Změny:	

Čl.1 Úvodní ustanovení

V souladu s ustanovením § 105 zákoníku práce, nařízením vlády č. 494/2001 Sb., kterým se stanoví způsob evidence, hlášení a zasílání záznamu o úrazu a vyhláškou č. 64/2005 Sb., o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů a doporučením závodního lékaře vydávám následující směrnici. Směrnice upřesňuje organizaci poskytování první pomoci a způsob evidence pracovních a školních úrazů.

Čl.2 Proškolení zaměstnanci

Zaměstnanci proškolení v poskytování první pomoci (kurz zdravotníka ČČK): viz. prezenční listina školení.

Čl.3 Organizace první pomoci

1. V případě pracovního, školního úrazu nebo jiné zdravotní příhody (dále jen úrazu) poskytne první pomoc podle běžných zdravotnických zásad školený pracovník, spolupracovník, vedoucí pracovník nebo pracovník konající dohled.
2. Některý ze spolupracovníků nebo pracovník provádějící dohled okamžitě telefonicky ohlásí událost vedení školy. V případě potřeby uvědomí záchrannou lékařskou pomoc.
3. V případě úrazu více osob se v rámci první pomoci ošetřují nejdříve zranění s otevřeným poraněním hrudníku a s prudkým krvácením, dále zranění v bezvědomí se zástavou dechu a srdeční činnosti, dále zranění v bezvědomí bez poruchy dechu a srdeční činnosti a nakonec zranění v šoku.
4. Drobná poranění (oděrky apod.) je nutno ošetřit pomocí prostředků nástěnné lékárničky, (jejich rozmístění je uvedeno v příloze č. 2). Pracovník, který ošetření provedl, je povinen je zaznamenat v knize úrazů, která je umístěna v kanceláři školy.

Tento záznam je zásadně důležitý pro případné projednávání vzniklých komplikací z tohoto úrazu.

Čl.4 Evidence pracovních úrazů

Evidence pracovních úrazů se řídí nařízením vlády č. 494/2001 Sb., kterým se stanoví způsob evidence, hlášení a zasílání záznamu o úrazu, vzor záznamu o úrazu a okruh orgánů a institucí, kterým se ohlašuje pracovní úraz a zasílá záznam o úrazu. Veškeré pracovní úrazy, i když jimi nebyla způsobena pracovní neschopnost nebo byla způsobena pracovní neschopnost nepřesahující tři kalendářní dny, se evidují v knize pracovních úrazů, která je umístěna v kanceláři školy. Záznam v knize úrazů musí obsahovat všechny údaje potřebné k sepsání záznamu o úrazu.

Ohlašovací povinnost zaměstnanců. Veškeré pracovní úrazy jsou zaměstnanci povinni ohlásit neprodleně řediteli školy.

V případě úrazu, který vyvolá pracovní neschopnost delší než tři kalendářní dny, je třeba vyhotovit záznam o úrazu podle NV 494/2001 Sb.

Ohlašovací povinnost zaměstnavatele. Zaměstnavatel je povinen ohlásit pracovní úraz bez zbytečného odkladu stanoveným orgánům a institucím (§3 NV 494/2001 Sb.), a to:

- státnímu zástupci nebo územně příslušnému útvaru Policie České republiky, nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že v souvislosti s pracovním úrazem byl spáchán trestný čin,
- příslušnému odborovému orgánu nebo zástupci zaměstnanců pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,
- zaměstnavateli, který zaměstnance k práci vyslal (například pokud v objektu školy vykonávají práci zaměstnanci jiné, např. stavební firmy),
- organizační jednotce příslušné pojišťovny u které je zaměstnavatel pojištěn pro případ své odpovědnosti za škodu při pracovním úrazu.

Čl.5 Evidence školních úrazů

Kniha úrazů

1. Kniha úrazů je uložena ve velké sborovně, zodpovídá za ni sekretářka školy.

2. V knize úrazů se evidují všechny úrazy žáků, ke kterým došlo při činnostech ve škole nebo na akcích organizovaných školou, a to nejpozději do 24 hodin od okamžiku, kdy se škola o úrazu dozvěděla.
3. Zápis do knihy úrazů provádí :
 - a) vyučující příslušného předmětu (např. úraz při hodině Tv),
 - b) učitel konající dohled (např. o přestávkách),
 - c) vedoucí kurzu (např. při úrazu na lyžařském kurzu),
 - d) třídní učitel (všechny ostatní případy)
4. V knize úrazů se uvede
 - a) pořadové číslo úrazu,
 - b) jméno, popřípadě jména, příjmení a datum narození zraněného,
 - c) popis úrazu,
 - d) popis události, při které k úrazu došlo, včetně údaje o datu a místě události,
 - e) zda byl úraz ošetřen a kým,
 - f) podpis zaměstnance či právnické osoby vykonávající činnost školy nebo školského zařízení, který provedl zápis do knihy úrazů,
 - g) další údaje, pokud jsou potřebné k sepsání záznamu o úrazu.
5. Osobní údaje, které jsou součástí knihy úrazů, mohou být zpracovávány pouze za účelem evidence úrazů, popřípadě jako podklad pro vyhotovení záznamu o úrazu.

Záznam o úrazu

1. Záznam o úrazu za školu vyhotovuje pedagogický pracovník, který provádí zápis do knihy úrazů, ve spolupráci se zástupcem ředitele, jde-li o
 - a) úraz, jehož důsledkem byla nepřítomnost, žáka ve škole, nebo
 - b) smrtelný úraz; smrtelným úrazem se pro účely této vyhlášky rozumí takové poškození zdraví, které způsobilo smrt po úrazu nebo na jehož následky žák zemřel nejpozději do jednoho roku od vzniku úrazu.
2. Záznam o úrazu se vyhotoví na formuláři, který je k dispozici v ředitelně školy a zdravotníka školy.
3. Na žádost zákonného zástupce žáka, škola bezodkladně vyhotoví záznam i o úrazu, který není uveden v odstavci 1, tyto případy rozhoduje ředitel školy.

4. Škola vyhotoví záznam o úrazu, který nezpůsobí nepřítomnost žáka ve škole , pokud je pravděpodobné, že žáku bude poskytnuta náhrada za bolest a ztížení společenského uplatnění způsobené úrazem.
5. Jedno vyhotovení záznamu o úrazu předá škola zákonnému zástupci.

Hlášení úrazu

1. O každém úrazu je informován ředitel školy, v případě jeho nepřítomnosti zástupce ředitele školy.
2. O úrazu žáka podá pedagogický pracovník, který je určen pro vyplňování zápisu do knihy úrazů, informaci zákonnému zástupci žáka bez zbytečného odkladu .
3. Nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že v souvislosti s úrazem byl spáchán trestný čin nebo přestupek, nebo jedná-li se o smrtelný úraz, podá ředitel školy bez zbytečného odkladu hlášení místně příslušnému útvaru Policie České republiky.
4. O úrazu podá zástupce ředitele bez zbytečného odkladu hlášení pojišťovně, u které je škola nebo zařízení pojištěno pro případ své odpovědnosti za škodu vzniklou na životě a zdraví žáků.
5. Zástupce ředitele bez zbytečného odkladu podá hlášení o úrazu také příslušnému inspektorátu bezpečnosti práce.

Zasílání záznamu o úrazu

1. Záznam o úrazu zasílá hospodářka školy ve spolupráci se zástupcem ředitele školy za uplynulý kalendářní měsíc, nejpozději do pátého dne následujícího měsíce :
 - a) zřizovateli,
 - b) zdravotní pojišťovně žáka
 - c) příslušnému inspektorátu České školní inspekce
2. Záznam o smrtelném úrazu zasílá zástupce ředitele školy do 5 pracovních dnů po podání hlášení
 - a) zřizovateli,
 - b) zdravotní pojišťovně žáka,
 - c) příslušnému inspektorátu České školní inspekce
 - d) místně příslušnému útvaru Policie České republiky.

Směrnice k provedení poučení o BOZP

Škola: střední zdravotnická škola	
Pokyn ředitele školy k poučení žáků – bezpečnost a ochrana zdraví	
Č.j.:	Účinnost od: 1.9.2006
Spisový znak:	Skartační znak:
Změny:	

Poučení žáků o pravidlech bezpečného chování

1. Poučení žáků o pravidlech bezpečného chování se provádí každoročně, podle potřeby i opakovaně několikrát během školního roku. Zápis o poučení žáků se poznačí do třídní knihy. Pokud někteří žáci v den poučení chybí, musí být s nimi toto provedeno dodatečně a též prokazatelným způsobem.
2. Zaměstnavatel je povinen vydat školní řád a řády specializovaných pracovišť (školních dílen, laboratoří apod.), v nichž stanoví m.j. pravidla bezpečného chování žáků, včetně jejich povinnosti chránit své zdraví a zdraví svých spolužáků.
3. **Poučení na počátku školního roku** provádí třídní učitel a dále podle potřeby (např. po vzniku školního úrazu), který žáky seznámí zejména:
 - a) s řádem školy,
 - b) se zásadami bezpečného chování ve třídě, na chodbách, schodištích, v šatnách, při odchodu ze školy a příchodu do školy a na veřejných komunikacích, ve školní jídelně, vydá přísný zákaz zasahovat do el. zařízení všeho druhu včetně dotýkání se spadlých drátů na zem, poučí o první pomoci při úrazech elektrinou,
 - c) se zákazem přinášet do školy věci, které nesouvisejí s vyučováním,
 - d) s postupem při vzniku úrazu svého nebo spolužáka,
 - e) s nebezpečím vzniku požáru a s postupem v případě požáru, se způsobem vyhlášení požárního poplachu, únikové cesty z ohroženého prostoru a jejich použití.

4. **Poučení na počátku první vyučovací hodiny** přichází v úvahu pouze u některých předmětů, zejména fyziky, chemie, tělesné výchovy, pracovního vyučování a podobně, nebo před výukou v laboratořích, jazykových učebnách, školních dílnách či na školních pozemcích. Poučení provádí učitelé těchto předmětů včetně záznamu do třídní knihy. Zde musí být žáci seznámeni zejména s řády těchto odborných učeben (pracovišť), s nutností zvýšené kázně a musí být upozorněni na možné ohrožení života nebo zdraví a s dalšími konkrétními příkazy a zákazy.
5. **Poučení před činnostmi**, které se provádí mimo školní budovu. Jde o takové činnosti, jakými jsou vycházky, výlety, lyžařské výcviky, exkurze, sportovně turistické kurzy, brigády, plavecké výcviky, bruslení apod. Seznámení se všemi pravidly chování, případnými zákazy apod. a poučení o správném vybavení žáků provede třídní učitel nebo ten, kdo bude nad dětmi vykonávat pedagogický dohled.
6. **Poučení před prázdninami** provádí třídní učitel a také o tomto poučení provede záznam do třídní knihy:
 - a) varuje žáky před škodlivými vlivy alkoholu, kouření, známostmi s neznámými lidmi apod.,
 - b) upozorní je na možné nebezpečí pro život a zdraví v případě nálezu a manipulace s nevybuchlou municí a poučí je, jak se v takové situaci zachovat,
 - c) nebezpečí vzniku požáru (kouření, zábavná pyrotechniky),
 - d) varuje před koupáním v místech, která žák nezná, atp.,
 - e) dodržování dopravní kázně (chůze, jízda na kole a řádný stav kola),
 - f) další možná nebezpečí (lezení po stromech, kládách v lese, přelézání plotu, hra se zvířaty, apod.).

2.2 Cíle práce

Cílem praktické části diplomové práce je zjištění úrovně informovanosti žáků o pravidlech BOZP ve škole a zjištění pochopení významu dodržování pravidel BOZP žáky školy jako zásadního předpokladu pro ochranu jejich zdraví, jako prevenci poškození organismu a vzniku školních úrazů. Dalším cílem je zjištění uvědomělého přístupu žáků k problematice uplatňování a respektování zásad BOZP.

Práce vychází z předpokladu, že uvědomělý přístup žáků ke zkoumané problematice, dodržování bezpečnostních předpisů ve škole, i při všech činnostech organizovaných školou, významně přispěje k ochraně jejich zdraví a bezpečnému učení. Mají-li si žáci školní bezpečnostní předpisy osvojit, přijmout je, respektovat a dodržovat, je nutné, aby je dobře znali, věděli, kde jsou zveřejněny, pochopili jejich význam a dodržovali je.

2.2.1 Hypotézy práce

Tato diplomová práce tedy vychází z předpokladu, že mají-li být žáci chráněni před úrazem a poškozením zdraví, musí být bezpečnostní předpisy nejenom odborně správně zpracované, zveřejněné a žákům dostupné, ale žáci je musí aktivně znát a respektovat, a tak aktivně přispívat k ochraně svého zdraví. Pro účely této práce byly stanoveny následující hypotézy:

Hypotéza 1: Žáci školy jsou s pravidly BOZP dostatečně seznámeni, informace o dodržování pravidel BOZP jsou jim zaměstnanci školy dle potřeby opakovaně připomínány a aktualizovány.

Hypotéza 2: Žáci školy chápou důležitost dodržování BOZP při pohybu ve škole i mimo ni, jako nezbytný předpoklad ochrany svého zdraví.

Hypotéza 3: Žáci znají dokumenty, kde jsou pravidla BOZP zveřejněna, tyto dokumenty jsou jednoduše přístupné, znají jejich obsah, v případě potřeby z nich čerpají informace.

Hypotéza 4: V případě úrazu, jiného ohrožení nebo poškození zdraví znají žáci způsob, jak se zachovat a na koho se obrátit.

2.2.2 Metodika výzkumné práce

Pro účely této diplomované práce byla zvolena výzkumná metoda dotazníkového šetření (viz. příloha č. 2). Byl vypracován dotazník, který obsahuje 11 otázek s nabídnutými možnostmi odpovědí. Tato konstrukce dotazníku byla zvolena z toho důvodu, že dotazovaní žáci (žáci prvních a druhých ročníků) nemají příliš zkušeností s tímto druhem šetření a také dobře neznají užívanou terminologii. Nabízené varianty odpovědí dotazníku žákům

připomenou běžnou školní praxí, školní jazyk, jsou dostatečně široké, a tak jim umožní vybrat si tu odpověď, kterou považují za nejvíce se blížící pravdě.

Pro potvrzení 1.hypotézy slouží otázky č.1, 2, 3. Pro potvrzení 2.hypotézy byly formulovány otázky č.4, 5, 6, 8, 9. Otázka č. 7 směřuje k potvrzení hypotézy č.3. Pro potvrzení 4. hypotézy slouží otázka č.10 a 11.

2.2.3 Zadání a průběh dotazníkového šetření

Pro realizaci dotazníkového šetření jsem si vybrala období závěru školního roku. Toto období bylo vybráno z toho důvodu, že žáci mají za sebou již hlavní nápor závěrečných zkoušek a dalšího hodnocení závěru školního roku a mohou se tak plně soustředit na zkoumanou problematiku. Toto období jsem si vybrala také z toho důvodu, že ve škole probíhá v tomto období pouze výuka prvních a druhých ročníků (většina třetích ročníků vykonávají souvislou odbornou praxi, čtvrté ročníky už mají po maturitní zkoušce), ve škole je klid a i já jsem se mohla soustředit na toto šetření. Také z pohledu organizace výuky bylo zadání dotazníku v tomto období jednodušší.

Pro šetření byli vybráni žáci prvních a druhých a jedna třída třetího ročníku školy. Mladší žáci byli vybráni nejenom z důvodů popsaných výše, ale i z toho důvodu, že tito žáci, kteří jsou většinou ve věku 16 až 18 let, jsou vzhledem ke svému věku a jeho charakteru velmi ohroženou skupinou mládeže. Jsou tak, kromě jiného, velmi ohroženi případnými úrazy, nebo poškozením zdraví vznikajícím z důvodu nerespektování pravidel BOZP, z důvodů jejich životních priorit, rychlého životního tempa a podceňování rizik, což pramení právě z období dospívání mladého člověka.

K dotazníkovém šetření byli vybráni žáci oboru vzdělání Asistent zubního technika, Zdravotnický asistent a žáci oboru Zdravotnické lyceum.

Celkem se dotazníkového šetření zúčastnilo 124 žáků z 5 tříd, 99 dívek a 25 chlapců.

První ročníky – Asistent zubního technika 23 žáků, Zdravotnický asistent 22 žáků.

Druhé ročníky – Sociální péče – pečovatelské služby 24 žáků, Zdravotnické lyceum 26 žáků.

Třetí ročník – Asistent zubního technika 29 žáků.

Vybraným třídám jsem zadávala dotazníky postupně v průběhu celého dne (27.6.2008).

V každé třídě jsem vždy vysvětlila cíle svého šetření, vysvětlila jsem žákům způsob práce s dotazníkem a nabídla případnou pomoc (vysvětlení terminologie, případných dalších nejasností). V každé třídě jsem byla při vyplňování dotazníku přítomna.

Celkově je možné konstatovat, že žáci zadaným otázkám porozuměli a neměli, s drobnými výjimkami, problémy se jeho zpracováním.

Průměrná doba potřebná k zpracování dotazníku byla cca 15-20 minut pro každou školní třídu. Po získání odpovědí ze všech dotazníků jsem tento materiál zpracovala a předkládám jeho výsledky dále.

2.2.4 Výsledky dotazníkového šetření podle pořadí zadaných otázek:

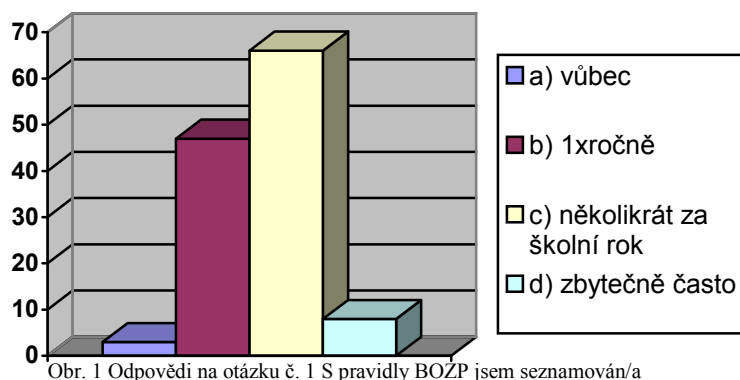
Otázka č. 1

Tato otázka byla zaměřena na zjištění frekvence školení žáků v oblasti BOZP v průběhu školního roku.

Otázka č. 1: S pravidly BOZP (bezpečnost a ochrana zdraví při práci (studiu) jsem seznamován/a

Tabulka 1 Počet odpovědí na otázku č. 1 S pravidly BOZP jsem seznamován/a

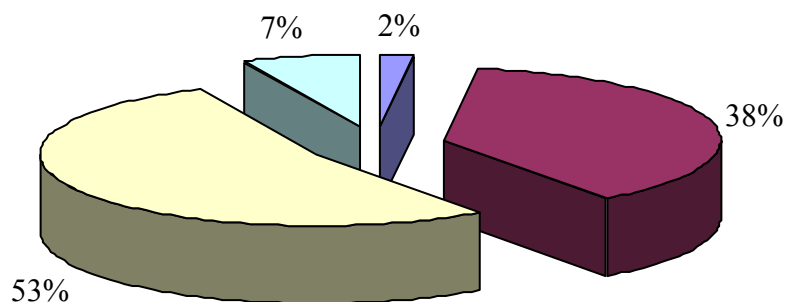
Odpovědi	počet odpovědí
a) vůbec	3
b) 1xročně	47
c) několikrát za školní rok	66
d) zbytečně často	8

Obr. 1 Odpovědi na otázku č. 1 S pravidly BOZP jsem seznamován/a

Tabulka 2 Počet odpovědí v % na otázku č. 1 S pravidly BOZP jsem seznamován/a

Odpovědi	počet odpovědí v %
a) vůbec	2%
b) 1xročně	38%
c) několikrát za školní rok	53%
d) zbytečně často	7%

Obr. 2 Odpovědi na otázku č. 1 v % S pravidly BOZP jsem seznamován/a

Komentář:

Z odpovědí žáků je zřejmé, že školení v oblasti BOZO je ve škole pravidelně prováděno. Víc než polovina dotázaných žáků uvedla, že tato školení jsou prováděna vícekrát ročně, což je (má být), předepsaná školní praxe (8 žáků dokonce uvedlo, že jsou školení zbytečně často). Školení žáků se nemůže odehrávat jen jedenkrát za školní rok, je to průběžný proces. Proto je zarážející odpověď 47, žáků tj. 38 %, že jsou školení jen 1x ročně. Na základě odpovědí 3 žáků, že nejsou školení vůbec, je třeba prošetřit, zda se všichni žáci účastnili školní výuky a tedy i školení BOZP v době, kdy probíhalo, eventuálně co dalšího je příčinou této negativní odpovědi.

Doporučení: kontrola plnění termínů školení žáků v BOZP, akceptování významu dodržování pravidel BOZP ze strany učitelů.

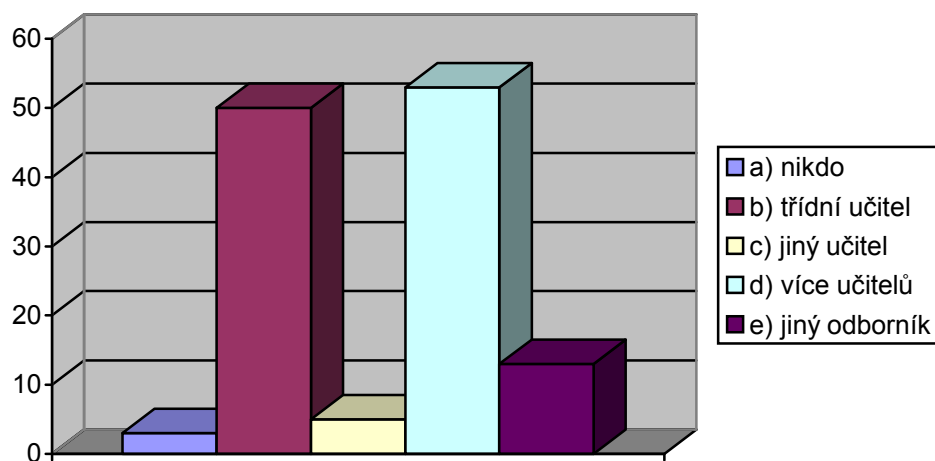
Otázka č. 2

Otázka je zaměřena na osoby, které školení provádí a předměty, kde je prováděno

Otázka č.2: S pravidly BOZP mě seznámil/a (mě seznamuje pravidelně)

Tabulka 3 Počet odpovědí na otázku č. 2 S pravidly BOZP mě seznámil/a (mě seznamuje pravidelně)

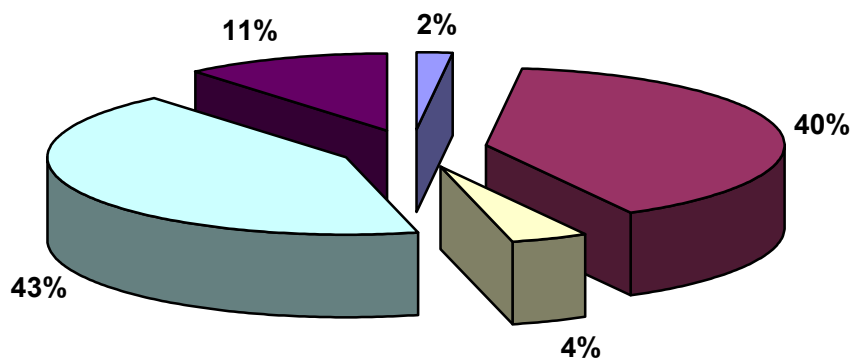
Odpovědi	počet odpovědí
a) nikdo	3
b) třídní učitel	50
c) jiný učitel	5
d) více učitelů	53
e) jiný odborník	13

Obr. 3 Odpovědi na otázku č. 2 S pravidly BOZP mě seznámil/a (mě seznamuje pravidelně)

Tabulka 4 Počet odpovědí v % na otázku č. 2 S pravidly BOZP mě seznámil/a (mě seznamuje pravidelně)

Odpovědi	počet odpovědí
a) nikdo	2%
b) třídní učitel	40%
c) jiný učitel	4%
d) více učitelů	43%
e) jiný odborník	11%

Obr. 4 Odpovědi na otázku č. 2 v % S pravidly BOZP mě seznámil/a (mě seznamuje pravidelně)

Komentář:

Z odpovědí na tuto otázku je zřejmá běžná praxe školou doporučeného způsobu přenášení příslušných informací žákům ve školní praxi, který je založen na spolupráci většiny učitelů a dalších zaměstnanců školy při práci s žáky. Nejvíce žáků 43 % odpovědělo, že jsou s pravidly BOZP seznamováni více učiteli, a to má být tzv. dobrá školní praxe.

Škola klade na takovou spolupráci učitelů ve většině oblastí práce, tedy i v této oblasti, velký důraz. Uvedení pouze třídního učitele lze chápat u mladších žáků za tvrzení způsobené tím, že právě třídní učitel má zásadní roli při práci se „svými“ žáky (nejenom v předávání informací) a je pro žáky své třídy osobou velmi důležitou, zásadní, žáci často automaticky uvádí osobu svého třídního učitele jako nositele všech informací bez velkého přemýšlení. Přes tento fakt je třeba ověřit, zda jsou opravdu žáci s bezpečnostními předpisy seznamováni tak, jak to vyžaduje školská praxe, tj. vždy, když to výuka požaduje.

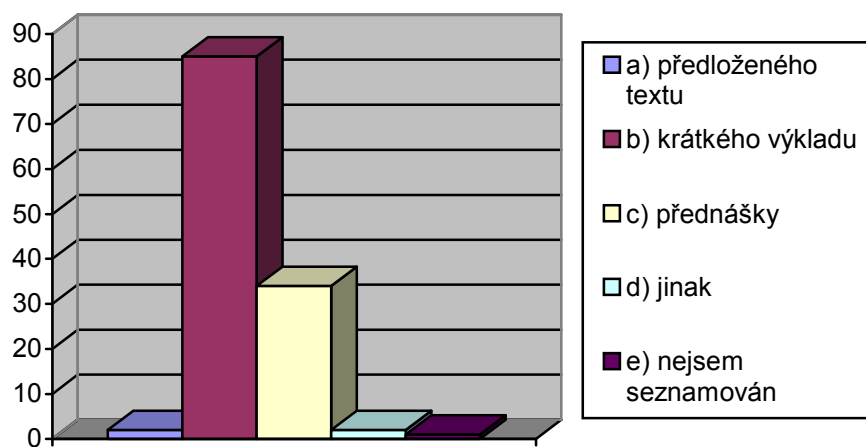
Doporučení: provést kontrolu všech proběhlých školení BOZP (zápisu ve školní dokumentaci) u jednotlivých vyučovacích předmětů-učitelů příslušných předmětů (třídní učitel, učitel TV, učitelé odborných předmětů-ošetřovatelství, zubní technologie, vyučující chemie)

Otázka č. 3 je zaměřena na formu, jakou jsou informace žákům předávány

Otázka č. 3 : S pravidly BOZP jsem seznamován/a formou

Tabulka 5 Počet odpovědí na otázku č. 3 S pravidly BOZP jsem seznamován/a formou

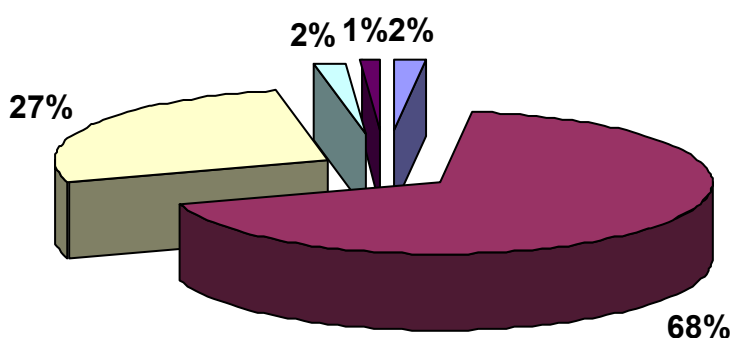
Odpovědi	počet odpovědí
a) předloženého textu	2
b) krátkého výkladu	85
c) přednášky	34
d) jinak	2
e) nejsem seznamován	1

Obr. 5 Odpovědi na otázku č. 3 S pravidly BOZP jsem seznamován/a formou

Tabulka 6 Počet odpovědí v % na otázku č. 3 S pravidly BOZP jsem seznamován/a formou

Odpovědi	počet odpovědí
a) předloženého textu	2%
b) krátkého výkladu	68%
c) přednášky	27%
d) jinak	2%
e) nejsem seznamován	1%

Obr. 6 Odpovědi na otázku č. 3 v % S pravidly BOZP jsem seznamován/a formou

Komentář

Dotaz na formu přenášení informací žákům byl zadán z toho důvodu, že se domnívám, že předpokladem pro dodržování zásad BOZP žáky je jejich uvědomění si a pochopení důležitosti těchto předpisů pro ochranu zdraví a prevenci školních úrazů. Je tedy zásadní, aby žáci pouze mechanicky nepodepisovali informace, s kterými se musí na vyzvání učitele seznámit a podepsat je, ale aby jim byly tyto informace předávány uvědoměle (nejlépe ústně), aby jim byl vysvětlen důvod pro jejich respektování a byl vytvořen prostor pro zodpovězení případných dotazů. Pro tento účel předávání informací je forma krátkého výkladu nejvhodnější. 85 žáků, tj. 68 % uvedlo krátký výklad jako základní metodu seznámení, 34 žáků, tj. 27 % uvedlo přednášku, což je také přijatelný způsob přenosu informací. Tento výsledek může být považován za velmi dobrý.

Zbýlý počet odpovědí, tj. 5 % je možné považovat za méně podstatné.

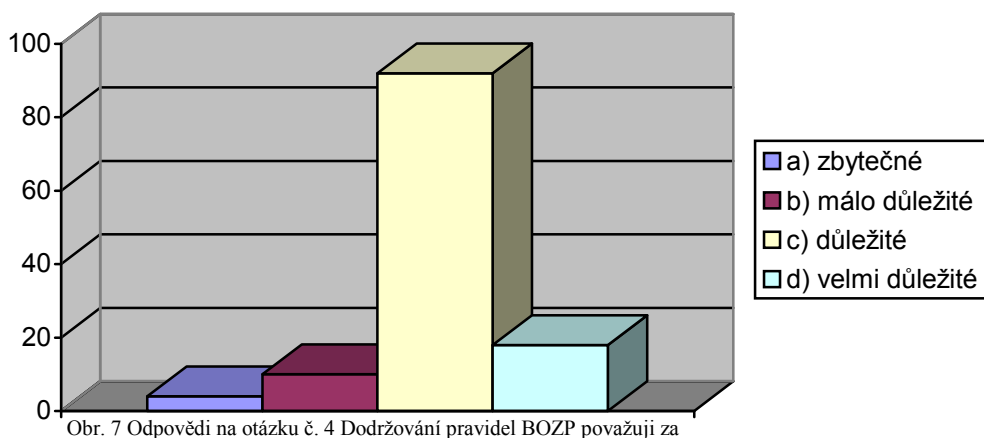
Doporučení: 0

Otázka č.4 je zaměřena na zjištění odpovědného přístupu žáků k problematice dodržování pravidel BOZP ve škole, i při mimoškolní činnosti.

Otázka č. 4 : Dodržování pravidel BOZP považují za

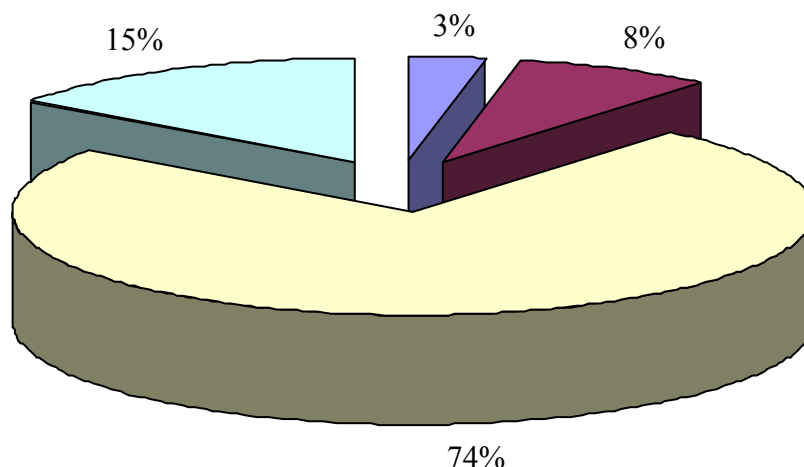
Tabulka 7 Počet odpovědí na otázku č. 4 Dodržování pravidel BOZP považují za

Odpovědi	počet odpovědí
a) zbytečné	4
b) málo důležité	10
c) důležité	92
d) velmi důležité	18

Tabulka 8 Počet odpovědí v % na otázku č. 4 Dodržování pravidel BOZP považují za

Odpovědi	počet odpovědí
a) zbytečné	3%
b) málo důležité	8%
c) důležité	74%
d) velmi důležité	15%

Obr. 8 Odpovědi na otázku č. 4 v % Dodržování pravidel BOZP považují za

Komentář:

Uvědomělé respektování a dodržování pravidel BOZP hraje při ochraně zdraví žáků a prevenci vzniku poškození organismu a školních úrazů zásadní roli. Je samozřejmou školní praxí, že žáci, ve své většině, deklarují (podepisují) souhlas s předkládanými školními pravidly a nařízeními rozličného charakteru bez velkého zaváhání (zejména na naší škole, kde studuje většina dívek a mladších, méně zkušených ročníků). Velice často ale dochází pouze k formálnímu souhlasu, bez snahy a zájmu žáků o pochopení příslušného pokynu, nařízení, informace. Proto je třeba žákům pravidla BOZP stále připomínat, vysvětlovat a předkládat praktické příklady nutnosti jejich respektování. Teprve takovým způsobem práce s žáky dosáhneme jejich uvědomělého přístupu k ochraně zdraví.

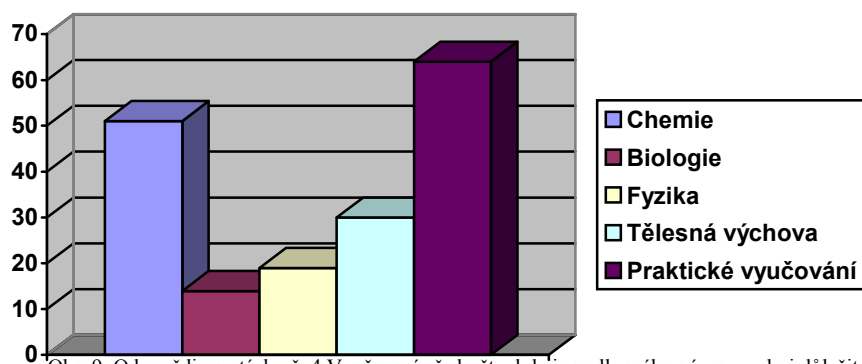
Z výsledku šetření vyplývá, že 92 žáků, tj. 74 %, považuje dodržování pravidel za důležité a dokonce 18 žáků, tj. 15 %, považuje tyto zásady za velmi důležité. To je velmi dobrá zpráva. Pouze 10 žáků vnímá problematiku BOZP jako málo důležitou, 4 žáci tj. 3 % za zbytečnou. Doporučení: Přes velmi dobrý výsledek zjištěného uvědomělého přístupu žáků k dodržování pravidel BOZP, tj. 74 % žáků, je třeba dále pokračovat v důsledné práci učitelů vedoucí k přesvědčení všech žáků o nezbytnosti dodržování těchto pravidel. Vhodnými dalšími způsoby posílení této oblasti je použití konkrétních příkladů z praxe školy, jiných škol a zařízení atd.

Otázka č. 5 je zaměřena na zjištění, zda si žáci uvědomují stupně hrozících rizik při různé školní výuce (předmětech).

Otázka č. 5 : Vyučovací předměty, kde je podle mého názoru velmi důležité pravidla BOZP dodržovat jsou :

Tabulka 9 Počet odpovědí na otázku č.5 Vyučovací předměty, kde je podle mého názoru, velmi důležité pravidla BOZP dodržovat jsou

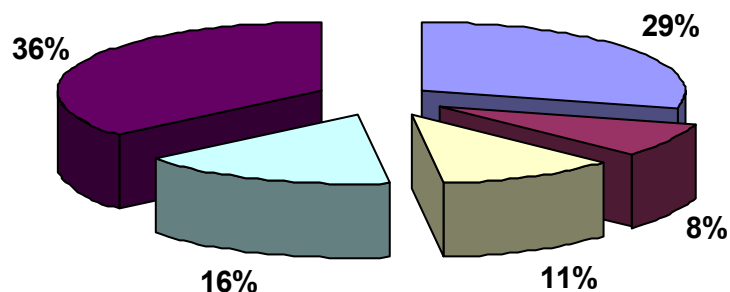
Odpovědi	počet odpovědí
Chemie	51
Biologie	14
Fyzika	19
Tělesná výchova	30
Praktické vyučování	64

Obr. 9 Odpovědi na otázku č. 4 Vyučovací předměty, kde je podle mého názoru, velmi důležité pravidla BOZP dodržovat jsou

Tabulka 10 Počet odpovědí v % na otázku č.5 Vyučovací předměty, kde je podle mého názoru, velmi důležité pravidla BOZP dodržovat jsou

Odpovědi	počet odpovědí
Chemie	29%
Biologie	8%
Fyzika	11%
Tělesná výchova	16%
Praktické vyučování	36%

Obr. 10 Odpovědi na otázku č. 5 v % Vyučovací předměty, kde je podle mého názoru, velmi důležité pravidla BOZP dodržovat jsou

Komentář:

Jak je patrné z odpovědí žáků, jsou si vědomi rizik zejména v těch předmětech, kde je zařazena praktická výuka ve specializovaných prostorách (odborné učebny zubních techniků, tělocvična, učebny předmětu ošetrovatelství) nebo při cvičeních (laboratorní práce z chemie, biologie). Tento výsledek šetření je uspokojivý. Je možné konstatovat, že největší ohrožení zdraví a nejvíce úrazů se vyskytuje právě při tělesné výchově a výuce odborných předmětů v odborných učebnách. Toto uvědomění si rizik žáky je velmi pozitivní zjištění. Je ovšem otázkou, zda žáci, při uvědomování si rizik právě při této výuce, přistupují také vysoce zodpovědně k respektování a dodržování předpisů BOZP.

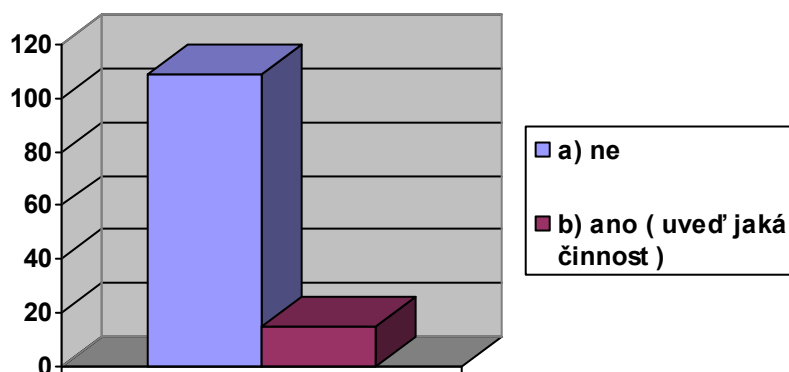
Doporučení: Pokračovat v důrazu na dodržování pravidel BOZP zejména při výuce „rizikových předmětů“ všemi zúčastněnými zodpovědnými osobami.

Otázka č. 6 vede žáky k zamyšlení nad problematikou aktivní, uvědomělé ochrany jejich zdraví. Dotazuje se žáků na jejich názory na další možná rizika poškození jejich zdraví při pohybu ve škole i mimo školu a při povinných nebo s výukou souvisejících školních akcích.

Otázka č. 6 : Existuje podle tvého názoru povinná školní aktivita, kde existuje ohrožení zdraví, a přitom se na ochranu bezpečnosti a zdraví (BOZP) neklade důraz ?

Tabulka 11 Počet odpovědí na otázku č. 6 Existuje podle tvého názoru povinná školní aktivita, kde existuje ohrožení zdraví, a přitom se na ochranu bezpečnosti a zdraví (BOZP) neklade důraz

Odpovědi	počet odpovědí
a) ne	109
b) ano (uved' jaká činnost)	15

Obr. 11 Odpovědi na otázku č. 6 Existuje podle tvého názoru povinná školní aktivita, kde existuje ohrožení zdraví, a přitom se na ochranu bezpečnosti a zdraví (BOZP) neklade důraz

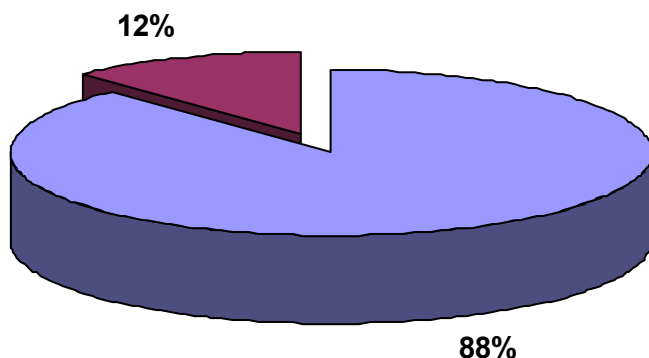
Tělesná výchova - 8

Chemie - 1

Praktické vyučování - 6

Tabulka 12 Počet odpovědí na otázku č. 6 v % Existuje podle tvého názoru povinná školní aktivita, kde existuje ohrožení zdraví, a přitom se na ochranu bezpečnosti a zdraví (BOZP) neklade důraz

Odpovědi	počet odpovědí
a) ne	88%
b) ano (uveď jaká činnost)	12%

Obr. 12 Odpovědi na otázku č. 6 v % Existuje podle tvého názoru povinná školní aktivita, kde existuje ohrožení zdraví, a přitom se na ochranu bezpečnosti a zdraví (BOZP) neklade důraz

Komentář:

Většina žáků 109, tj 88 % uvedla, že nezná další hrozící rizika poškození jejich zdraví při školních činnostech. 15 žáků tj. 12 % sice rizika uvedla, ale pouze v oblastech, které již byly šetřeny předchozí otázkou. Další, potenciálně nebezpečná oblast při školních a mimoškolních činnostech uvedena nebyla. Tento výsledek může být považován za uspokojivý v tom smyslu, že se žáci cítí být ve školním prostředí bezpeční, a že svoji ochranu při činnostech s výskytem větších rizik (např. praktická výuka) považují za dostatečnou a účinnou. Také by ale mohl být tento výsledek interpretován jako nevalný zájem žáků o problematiku BOZP (o této oblasti nepřemýšlím, nepokládám ji za důležitou, nemám bližší informace, není riziková), a to už by tak uspokojivým výsledkem nebylo.

Doporučení:

Tentokrát pro management školy. Neustávat ve vyhledávání dalších možných rizik poškození zdraví žáků i v oblastech, které jsou doposud považovány za oblasti zcela bezpečné (např.

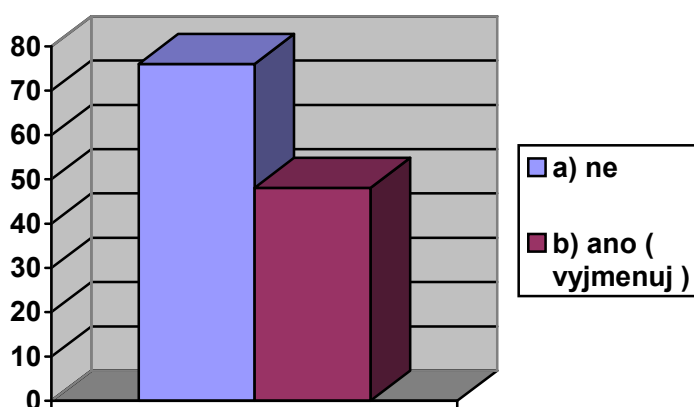
práce žáků s didaktickou technikou, ICT apod.), trvat na důrazné, systematické a trvalé informační kampani ve prospěch dodržování BOZP ve všech oblastech práce školy.

Otázka číslo 7 se zaměřuje na oblast znalostí školních dokumentů, v nichž jsou uvedena pravidla BOZP pro žáky

Otázka č. 7 : Znáš školní materiály (dokumenty), kde jsou pravidla BOZP uveřejněna a popsána ?

Tabulka 13 Počet odpovědí na otázku č. 7 Znáš školní materiály (dokumenty), kde jsou pravidla BOZP uveřejněna a popsána

Odpovědi	počet odpovědí
a) ne	76
b) ano (vyjmenuj)	48

Obr. 13 Odpovědi na otázku č. 7 Znáš školní materiály (dokumenty), kde jsou pravidla BOZP uveřejněna a popsána ?

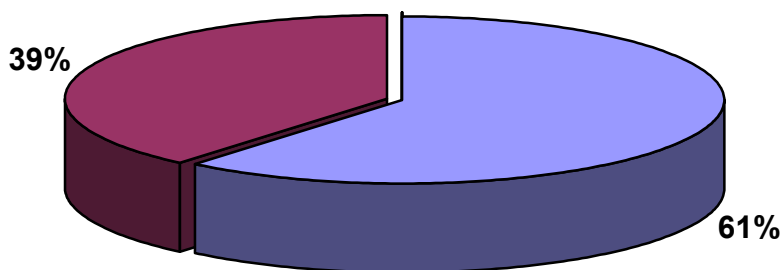
Školní řád - 40

Nástěnky - 3

Webové stránky školy - 5

Tabulka 14 Počet odpovědí v % na otázku č. 7 Znáš školní materiály (dokumenty), kde jsou pravidla BOZP uveřejněna a popsána

Odpovědi	počet odpovědí
a) ne	61%
b) ano	39%

Obr. 14 Odpovědi na otázku č. 7 v % Znáš školní materiály (dokumenty), kde jsou pravidla BOZP uveřejněna a popsána ?

Komentář:

Z odpovědí žáků jasně vyplývá více jak nadpoloviční neznalost školních dokumentů, v nichž jsou vedena pravidla ochrany BOZP. 76 žáků, tj. 61 % , uvedlo, že nezná žádný školní dokument, který tato pravidla obsahuje. Nižší počet žáků 48, tj. 39 % byl schopen některé dokumenty vyjmenovat. Lze se ale oprávněně domnívat, že někteří tito žáci pouze typovali možný zdroj informací, neboť například na webových stránkách školy, které byly uvedeny pěti žáky jako zdroj informací, o zásadách BOZP žádná podobná zmínka není.

Doporučení:

Z odpovědí žáků na tuto otázku vyplývá jasný nedostatek znalostí žáků v oblasti školních informačních zdrojů. Zde je nutná zásadní náprava. Znovu je nutno zopakovat, že mají-li žáci pravidla BOZP respektovat a dodržovat, je třeba, aby jim rozuměli, chápali jejich důležitost a přijímali tato pravidla v souvislosti s dalšími pravidly, doporučeními a pokyny určujícími chod a fungování školy jako celku (práva a povinnosti žáků, zásady hodnocení práce, pravidla týkající se přístupu k informacím). Žáci by tedy měli znát nejen výčet určitých zásad, pokynů a nařízení, ale měli by znát celý materiál, kde jsou tyto pokyny uveřejněny , aby chápali širší souvislosti. Měli by mít informační materiál k dispozici, měli by s ním umět pracovat a opírat se o něj v případě potřeby. Pokud jej ale ani neznají, je jejich odpovědný přístup k aktivnímu řešení praktických otázek velmi omezený.

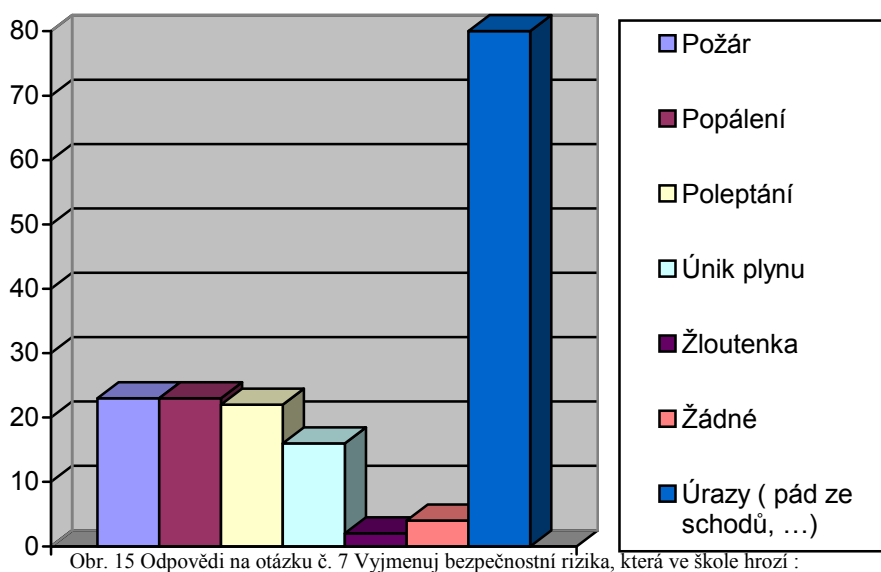
Náprava tohoto stavu je v rukou třídních učitelů, ale i dalších pedagogů. Je třeba, aby žáky opakovaně seznamovali s informačními zdroji, ve kterých jsou pravidla BOZP uveřejněna. Zejména se jedná o školní řád, bezpečnostní pravidla při výuce v laboratořích a dalších odborných učebnách umístěná v těchto učebnách, evakuační řád, zásady chování při hromadné katastrofě či neštěstí. O tomto seznámení je třeba provést záznam do povinné školní dokumentace (třídní kniha).

Otázka číslo 8 zjišťuje míru aktivního zájmu žáků o charakter a specifiku provozu školy, o zvláštěnostech procesu výuky i pohybu ve škole, zjišťuje tedy jejich aktuální povědomí o rizicích hrozících právě v naší škole.

Otázka č. 8 : Vyjmenuj bezpečnostní rizika, která ve škole hrozí :

Tabulka 15 Počet odpovědí na otázku č. 8 Vyjmenuj bezpečnostní rizika, která ve škole hrozí

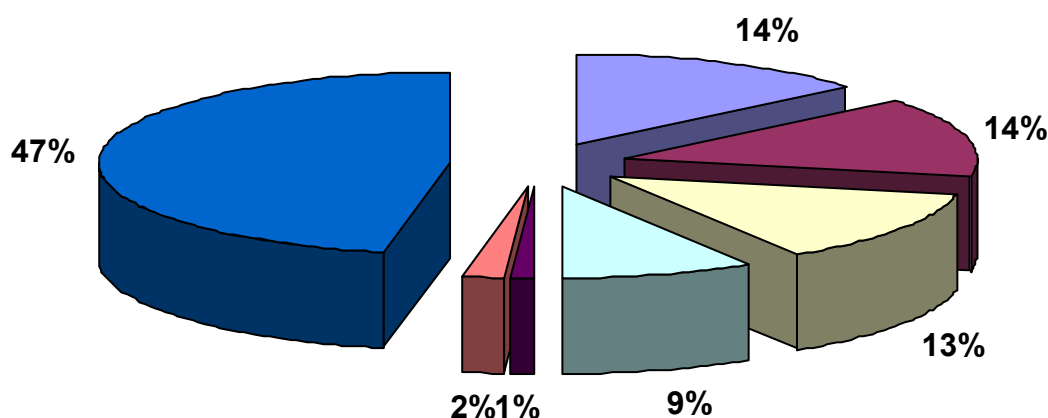
Odpovědi	počet odpovědí
Požár	23
Popálení	23
Poleptání	22
Únik plynu	16
Žloutenka	2
Žádné	4
Úrazy (pád ze schodů, ...)	80

Obr. 15 Odpovědi na otázku č. 7 Vyjmenuj bezpečnostní rizika, která ve škole hrozí :

Tabulka 15 Počet odpovědí v % na otázku č. 8 Vyjmenuj bezpečnostní rizika, která ve škole hrozí

Odpovědi	počet odpovědí
Požár	14%
Popálení	14%
Poleptání	13%
Únik plynu	9%
Žloutenka	1%
Žádné	2%
Úrazy (pád ze schodů, ...)	47%

Obr. 16 Odpovědi na otázku č. 8 v % Vyjmenuj bezpečnostní rizika, která ve škole hrozí :

Komentář:

Nejvíce žáků uvedlo jako největší bezpečnostní riziko ve škole nebezpečí úrazu. Tuto odpověď uvedlo 80 žáků, tj. 47 %. Tato odpověď opravdu vystihuje nejvíce se vyskytující poškození zdraví ve škole (školní úrazy). Vysoký počet žáků uvádějící toto riziko je jistě ovlivněno i charakterem školního schodiště (riziko školního úrazu nabídnuté jako příklad v dotazníku), které je úzké a točité. Ačkoliv se za dobu existence školy (18 let) nestal na schodišti žádný úraz, vyžaduje pohyb na schodech respekt a ukázněnost všech, kteří se na něm pohybují. 23 žáků, tj. 14 %, uvádí nebezpečí požáru, stejný počet žáků nebezpečí popálení. Toto nebezpečí vnímají žáci zejména při praktické výuce v zubních laboratořích, kde pracují s otevřeným ohněm (plynovými kahany). Ze zkušeností žáků s prací v zubních laboratořích vyplývá zřejmě i obava z úniku plynu. Problematika poleptání je aktuální i při práci ve fyzikálně-chemické laboratoři. Dva žáci uvedli nebezpečí vzniku žloutenky. Tato

odpověď je zřejmě ovlivněna mírně zvýšeným výskytem žloutenky typu A ve Středočeském kraji v letošním roce.

Doporučení:

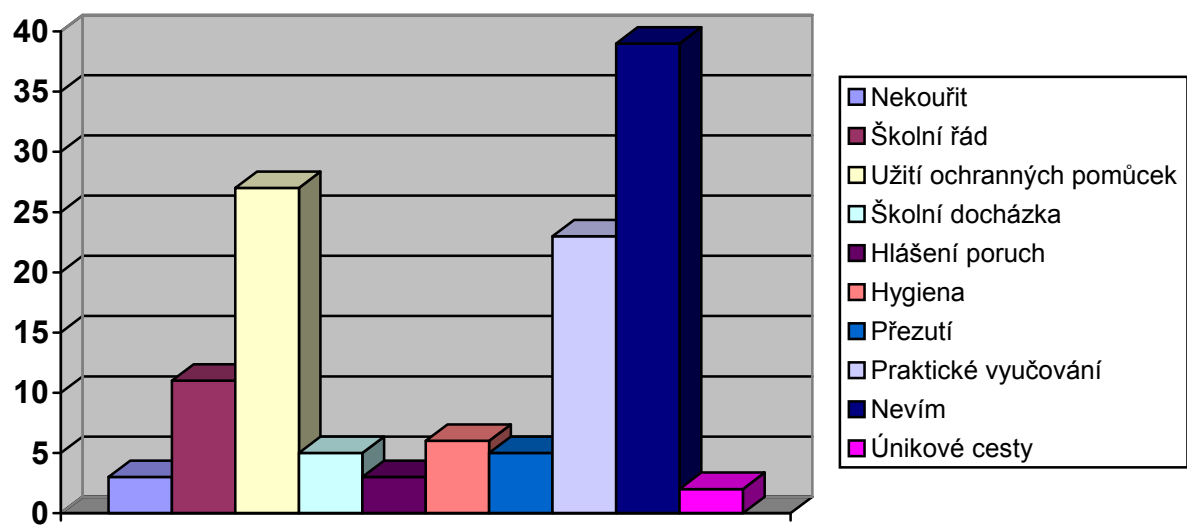
Důsledně dbát na prevenci vzniku školních úrazů všemi formami práce. Toto riziko (školní úrazy) je opravdu nejaktuálnější, školní úrazy jsou nejčastějšími příčinami poškození zdraví žáků ve škole i při mimoškolní činnosti (pozitivním zjištěním je, že si žáci toto nebezpečí uvědomují). Konkrétními opatřeními je udržovat školní schodiště v bezvadném stavu (protiskluzová úprava, označení nebezpečných úseků, dodržování zásad pohybu na schodišti). Dalším doporučením je přísně respektovat pravidla ochrany zdraví a bezpečnosti práce v laboratořích, pozornost věnovat bezpečné obsluze technického zařízení (plynové kahany, brousící zařízení apod.), trvat důsledně i na bezpečné osobní úpravě žáků v laboratořích a dalších odborných učebnách.

Otázka číslo 9 se snaží zjistit aktivní znalost některých nejběžnějších a nejčastějších opatření BOZP, jejichž respektování je žákům nejčastěji při školní i mimoškolní práci připomínáno a na jejichž dodržování se klade velký důraz.

Otázka č. 9 : Vyjmenuj některá pravidla BOZP, na jejichž dodržování se ve škole klade velký důraz :

Tabulka 17 Počet odpovědí na otázku č. 9 Vyjmenuj některá pravidla BOZP, na jejichž dodržování se ve škole klade velký důraz

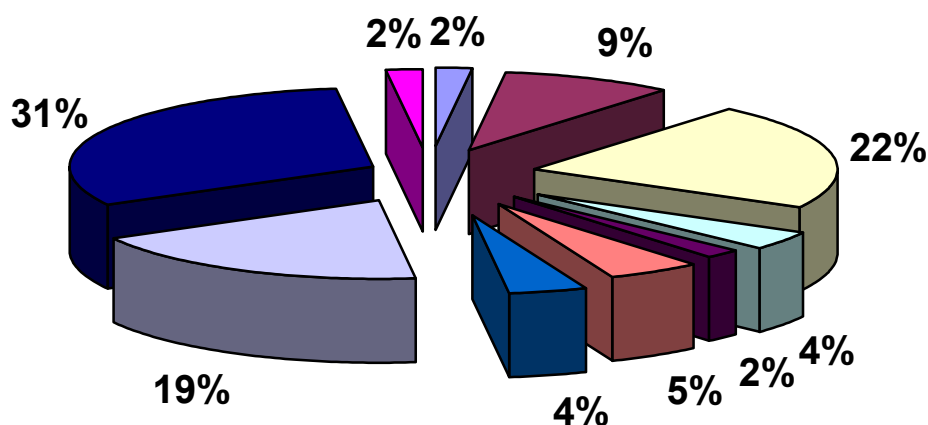
Odpovědi	počet odpovědí
Nekouřit	3
Školní řád	11
Užití ochranných pomůcek	27
Školní docházka	5
Hlášení poruch	3
Hygiena	6
Přezutí	5
Praktické vyučování	23
Nevím	39
Únikové cesty	2

Obr. 17 Odpovědi na otázku č. 9 Vyjmenuj některá pravidla BOZP, na jejichž dodržování se ve škole klade velký důraz

Tabulka 18 Počet odpovědí na otázku č. 9 v % Vyjmenuj některá pravidla BOZP, na jejichž dodržování se ve škole klade velký důraz

Odpovědi	počet odpovědí
Nekouřit	2%
Školní řád	9%
Užití ochranných pomůcek	22%
Školní docházka	4%
Hlášení poruch	2%
Hygiena	5%
Přezutí	4%
Praktické vyučování	19%
Nevím	31%
Únikové cesty	2%

Obr. 18 Odpovědi na otázku č. 9 v % Vyjmenuj některá pravidla BOZP, na jejichž dodržování se ve škole klade velký důraz

Komentář:

Tato otázka nenabízela žákům pro odpovědi žádné nabídky. Žáci museli sami, podle svých dosavadních zkušeností, školou nejčastěji a nejdůrazněji vyžadovaná pravidla ochrany zdraví a prevence školních úrazů vyjmenovat. Z tohoto důvodu je škála odpovědí velmi široká. Na druhou stranu tato otevřená otázka umožnila žákům uvést více příkladů pravidel ze školní praxe a uvést i pravidla stanovená pro mimoškolní činnost a trávení volného času mezi vyučovacími hodinami. Celkem je možné konstatovat, že žáci vyjmenovali z takřka poloviny odpovědí ty aktivity, v kterých je opravdu dodržování pravidel BOZP důležité.

Opět považují za nejdůležitější prevenci ve školní praxi užívání ochranných pomůcek- 27 odpovědí a dodržování zásad bezpečnosti při praktickém vyučování - 23 odpovědí, což tvoří dohromady 50 odpovědí, tj. 41 %. Také potřebnost dodržování školního řádu se vyskytuje v 11 odpovědích, tj. 9 %.

Na druhou stranu ale můžeme zaznamenat 16 negativních odpovědí, což je vysoký počet. To je zarážející skutečnost, kterou je třeba se dále zabývat.

Doporučení:

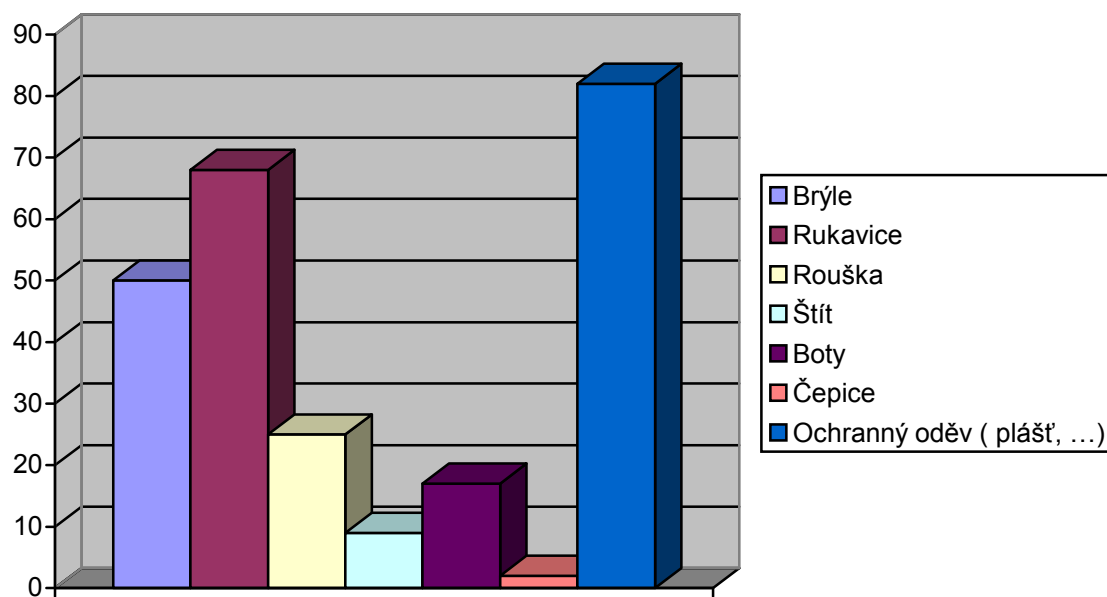
Toto doporučení je opět adresováno vedení školy. Je třeba provést kontrolu provádění všech nařízení učiteli a také, zda jsou provedeny záznamy o těchto úkonech. Dále je třeba zkontrolovat praktické dodržování všech předpisů a pokynů jak žáky, tak učiteli. Je třeba provést kontrolu zveřejnění příslušných dokumentů (bezpečnostní pokyny, únikový plán, požární řád apod.) v příslušných prostorách školy.

Otázka č.10 se snažila prakticky „vyzkoušet“ žáky a tedy objektivně zjistit, které z ochranných pomůcek běžně prakticky využívají.

Otázka č. 10 : Znáš ochranné pracovní pomůcky používané při výuce, můžeš jich alespoň 5 vyjmenovat ?

Tabulka 19 Počet odpovědí na otázku č. 10 Znáš ochranné pracovní pomůcky používané při výuce, můžeš jich alespoň 5 vyjmenovat

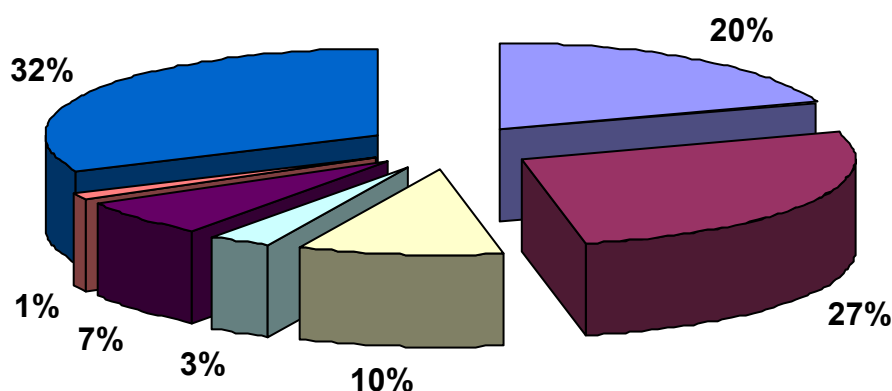
Odpovědi	počet odpovědí
Brýle	50
Rukavice	68
Rouška	25
Štít	9
Boty	17
Čepice	2
Ochranný oděv (plášť, ...)	82

Obr. 19 Odpovědi na otázku č. 10 Znáš ochranné pracovní pomůcky používané při výuce, můžeš jich alespoň 5 vyjmenovat ?

Tabulka 20 Počet odpovědi v % na otázku č. 10 Znáš ochranné pracovní pomůcky používané při výuce, můžeš jich alespoň 5 vyjmenovat

Odpovědi	počet odpovědí
Brýle	20%
Rukavice	27%
Rouška	10%
Štít	3%
Boty	7%
Čepice	1%
Ochranný oděv (plášť, ...)	32%

Obr. 20 Odpovědi na otázku č. 10 v % Znáš ochranné pracovní pomůcky používané při výuce, můžeš jich alespoň 5 vyjmenovat ?

Komentář:

Sečteme-li všechny odpovědi zjistíme, že ne všichni žáci vyjmenovali požadovaných pět ochranných pomůcek. Celkem jsme získali 253 odpovědí, což je při počtu 124 žáků, průměrně dvě odpovědi-dvě ochranné pomůcky na žáka. Vzhledem k tomu, že odpovídali z velké většiny žáci z oborů, kde je počet hodin strávených při praktické výuce vysoký (např. v druhém ročníku oboru vzdělání zubní technik je počet týdenních hodin strávených v laboratořích 15), a kde je potřeba používání většího počtu ochranných pomůcek opravdu vysoká (brýle, oblečení-uniforma, obuv, štít, rukavice atd.), je počet vyjmenovaných ochranných pomůcek nízký. Mohlo by to naznačovat skutečnost, že žáci nejsou učiteli k pravidelnému a úplnému používání ochranných pomůcek vedeni a tedy, že je nepoužívají systematicky a v celé škále. Na druhou stranu je také možné přijmout variantu, že některé ochranné pomůcky (cvičební úbor, uniforma) žáci za ochranné pomůcky nepovažují, a proto je do svého výčtu nezařadili.

Doporučení:

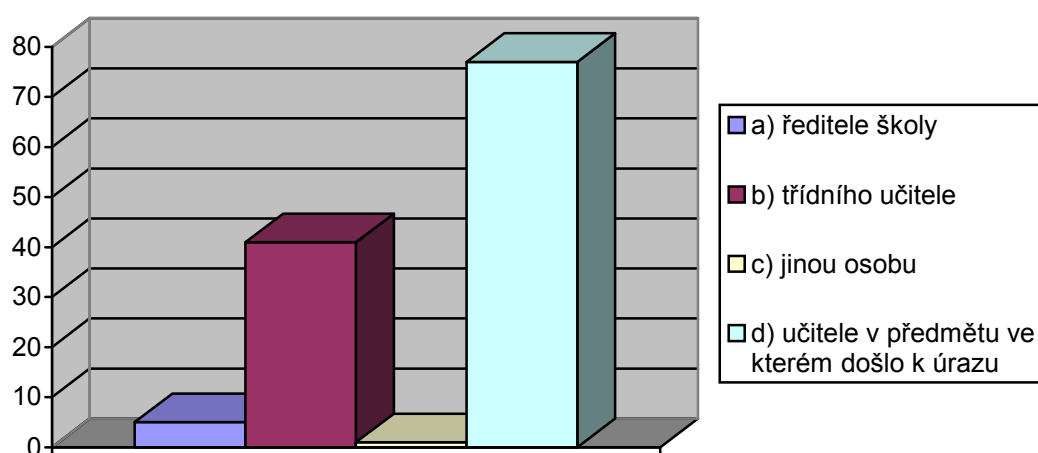
Je třeba, aby vedení školy, vedoucí jednotlivých oborů vzdělání, provedli kontrolu praktického používání ochranných pomůcek při výuce. Pro prevenci úrazů a prevenci ochrany zdraví je používání předepsaných pomůcek nezbytné. Navíc je důležité, aby si žáci již ve škole osvojili nutnost pracovat s těmito pomůckami a odnesli si tento návyk do svého budoucího zaměstnání jako prevenci pracovních úrazů. V této souvislosti je třeba provést i kontrolu účelnosti a funkčnosti předepsaných pomůcek, posoudit jejich vhodnost, eventuálně zvážit jejich nahrazení modernějšími ochrannými pomůckami. Často se stává, že škola dlouhodobě vlastní ochranné pomůcky, které žákům nevyhovují, a proto je nepoužívají (např. zastaralé ochranné štíty apod.).

Otázka č.11 se jako jediná zaměřuje přímo na problematiku školních úrazů. Zaměřuje se na informovanost žáků v oblasti poskytnutí pomoci, na jejich schopnost požádat o pomoc při školním úrazu.

Otázka č. 11 : V případě školního úrazu se obrátíš na :

Tabulka 21 Počet odpovědí na otázku č. 11 V případě školního úrazu se obrátíš na

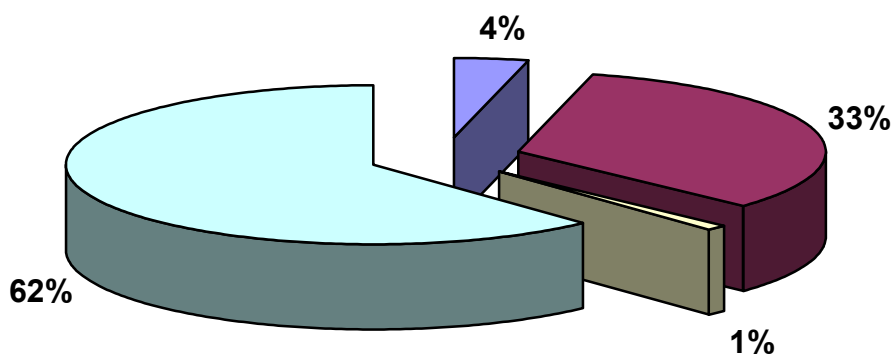
Odpovědi	počet odpovědí
a) ředitele školy	5
b) třídního učitele	41
c) jinou osobu	1
d) učitele v předmětu ve kterém došlo k úrazu	77

Obr. 21 Odpovědi na otázku č. 11 V případě školního úrazu se obrátíš na

Tabulka 22 Počet odpovědí v % na otázku č. 11 V případě školního úrazu se obrátíš na

Odpovědi	počet odpovědí
a) ředitele školy	4%
b) třídního učitele	33%
c) jinou osobu	1%
d) učitele v předmětu ve kterém došlo k úrazu	62%

Obr. 22 Odpovědi na otázku č. 11 v % V případě školního úrazu se obrátíš na

Komentář:

Odpovědi na položenou otázku jsou uspokojivé. 77 žáků tj. 62 % odpovědělo velmi správně a to, že školní úraz je třeba řešit okamžitě a to právě s učitelem, při jehož vyučování k úrazu došlo. I dalších 41 odpovědí, tj. 33 %, lze považovat za uspokojivé v tom ohledu, že je z nich patrná důvěra v třídního učitele, který je považován za osobu schopnou poskytnout účinnou pomoc. Pouze 5 žáků by se obrátilo v případě školního úrazu na ředitele školy. Toto nízké procento odpovědí vychází zřejmě ze znalostí organizace školního provozu žáky. Ředitel školy řeší jiné úkoly, než vlastní administraci školního úrazu. Navíc nemusí být ředitel školy vždy přítomen, a proto nemůže v případě úrazu účinně pomoci.

Doporučení:

V této oblasti dodržování pravidel BOZP není nutná zásadní náprava. Žáci jsou dostatečně informováni o způsobu řešení v případě vzniku školního úrazu.

2.2.5 Ověření hypotéz

Provedeným šetřením byly stanovené hypotézy ověřeny následovně:

Hypotéza 1: Žáci školy jsou s pravidly BOZP dostatečně seznámeni, informace o dodržování pravidel BOZP jsou jim zaměstnanci školy dle potřeby opakovaně připomínány a aktualizovány.

Tato hypotéza byla ověřena jako správná z 80%. Poskytování informací o pravidlech BOZP je prováděno podle plánu práce školy a výchovně-vzdělávacích potřeb. Ne vždy je ale na toto školení kladen dostatečný důraz, ne vždy jsou pravidla BOZP aktuálně připomínána. Proto je v této oblasti práce školy ještě dostatek prostoru na zlepšení.

Hypotéza 2: Žáci školy chápou důležitost dodržování BOZP při pohybu ve škole, i mimo ni, jako nezbytného předpokladu ochrany svého zdraví.

Tato hypotéza, tak jak byla formulována, se plně potvrdila. Žáci chápou, že je třeba k ochraně svého zdraví přistupovat aktivně a zodpovědně. Jiná otázka však zůstává, a to, zda žáci toto své přesvědčení také vždy prakticky dodržují.

Hypotéza 3: Žáci znají dokumenty, kde jsou pravidla BOZP zveřejněna, tyto dokumenty jsou jednoduše přístupné, znají jejich obsah, v případě potřeby z nich čerpají informace

Hypotéza č. 3 se nepotvrdila. Žáci sice znají základní pravidla BOZP, nevědí ale (ve velkém počtu), kde jsou tato pravidla a zásady uveřejněny, nemohou je tak prakticky použít v případě potřeby.

Hypotéza 4: V případě úrazu nebo jiného ohrožení nebo poškození zdraví znají žáci způsob, jak se zachovat, na koho se obrátit.

Žáci v případě úrazu znají osobu, která jim poskytne pomoc, vědí koho požádat o pomoc.

Tato hypotéza se tedy plně ověřila.

2.2.6 Vlastní návrh řešení

2.2.6.1 Shrnutí doporučení formulovaných u jednotlivých položek dotazníku.

Shrnu-li doporučení k nápravě vypracovaná k jednotlivým odpovědím žáků v dotazníku, získám jejich následující seznam:

1. Důsledná kontrola plnění termínů školení žáků v BOZP, kladení důrazu na význam dodržování pokynů a pravidel BOZP (otázka č.1: Dodržování termínů a frekvence školení ze strany učitelů.).

2. Provedení kontroly splnění všech povinných školení BOZP v průběhu školního roku

(zápisů ve školní dokumentaci) u jednotlivých vyučovacích předmětů a učitelů příslušných

předmětů (otázka č.2: Informovanost o učitelích, kteří školení provádí a předmětech, kdy jsou prováděny.).

3. Systematická a důsledná práce učitelů s cílem přesvědčit žáky o nezbytnosti dodržování pravidel BOZP (otázka č.4: Odpovědný přístup k dodržování zásad BOZP.).

4. Dodržování pravidel BOZP zejména při výuce „rizikových předmětů“ všemi zúčastněnými zodpovědnými osobami (otázka č.5: Znalost vyučovacích předmětů s velkým rizikem vzniku úrazů a poškození zdraví.).

5. Vyhledávání dalších možných rizik poškození zdraví žáků i v oblastech, které jsou doposud považovány za oblasti zcela bezpečné (např.. práce žáků s didaktickou technikou, ICT apod.), důrazná, systematická a trvalá informační kampaň ve prospěch dodržování BOZP ve všech oblastech práce školy (otázka č.6: Další rizika nebezpečí vzniku poškození zdraví ve výuce z pohledu žáků.).

6. Opakované seznamování žáků s informačními zdroji, v kterých jsou uveřejněna pravidla BOZP (školní řád, bezpečnostní pravidla při výuce v laboratořích a dalších odborných učebnách umístěná v těchto učebnách, evakuační řád, zásady chování při hromadné katastrofě a další školní směrnice), důsledné provádění záznamu do povinné školní dokumentace (třídní kniha), (otázka č.7: Znalost školních bezpečnostních norem žáky.).

7. Praktické dodržování všech preventivních opatření školou jako institucí a jejími zaměstnanci snižujícími rizika vzniku školních úrazů (otázka č.8: Povědomí žáků o dalších rizicích poškození zdraví ve škole.).

8. Provést kontrolu prováděných školení učiteli, provedení záznamů o těchto úkonech, zkontrolování praktického dodržování všech předpisů a pokynů, jak žáky, tak učiteli ve výuce. Dále provést kontrolu zveřejnění příslušných dokumentů (bezpečnostní pokyny, únikový plán, požární řád apod.) v příslušných prostorách školy. (otázka 9.: Znalost nejčastěji opakovaných pokynů a instrukcí v rámci BOZP)

9. Provést kontrolu používání ochranných pomůcek, zjištění účelnosti a funkčnosti předepsaných pomůcek, posoudit jejich vhodnost, eventuálně zvážit jejich nahrazení modernějšími ochrannými pomůckami (otázka č.10: Aktivní znalost povinných ochranných pomůcek žáky)

2.2.6.2 Postupy pro posílení uvědomělého postoje žáků k respektování a dodržování pravidel BOZP ve škole

Zhodnocením přehledu výše uvedených doporučení pro zlepšení uvědomělého přístupu žáků k dodržování pravidel BOZP ve škole a jeho porovnáním s rolemi jednotlivých pracovníků ve škole v oblasti BOZP konstatují, že důležité úkoly, vyplývající z tohoto šetření se týkají

takřka všech zaměstnanců školy. Práce s žáky v této oblasti musí být totiž trvalá, systematická, musí být úkolem všech zaměstnanců školy a prolínat všemi činnostmi žáků.

Jako konkrétní doporučení k nápravě doporučuji:

Pro vedení školy: zintenzivnit, prohloubit aktivní účast a následnou kontrolní činnost v oblastech:

- tvorby školních dokumentů obsahujících pravidla BOZP
- kontroly provádění povinného školení žáků učiteli
- provádění záznamů o školeních v povinné školní dokumentaci (třídní knihy)
- dodržování pravidel BOZP ve výuce
- používání povinných ochranných pomůcek
- vyhledávání dalších rizik ve školní práci

Pro učitele školy: pokračovat v následujících uvědomělých aktivitách své školní práce:

- dodržování termínů povinných školení BOZP
- provádění záznamů o všech školeních
- vysvětlování významu dodržování BOZP
- opakování zásad BOZP ve všech vhodných příležitostech
- poskytování vlastního příkladu respektování pravidel BOZP
- provádění důsledného dozoru nad žáky
- kladení důrazu na používání povinných ochranných pomůcek

Pro ostatní zaměstnance školy:

- technicky zabezpečovat podmínky bezpečné práce žáků
- dodržovat zásady BOZP ve své práci
- podílet se na dohledu nad bezpečností žáků
- vytvářet bezpečné školní prostředí

Závěr

Problematika ochrany zdraví a bezpečnosti práce získává v posledních letech na stále větší důležitosti. Tak jak se naše společnost kvalitativně mění a postupně se vrací mezi vyspělé evropské státy, tak se zvyšuje i společenské uvědomění odpovědných institucí o péči a zdraví obyvatel a zajištění její bezpečnosti. Na zdraví dětí a mládeže a jejich ochranu pak musíme myslet především. Proto je třeba, zejména ve školství, věnovat problematice BOZP velkou pozornost. Tyto trendy našťastí v posledním období vnímáme ve školách velmi silně. Je třeba si uvědomit, že dnešní mladí lidé jsou jiní než byli jejich vrstevníci v minulých letech. Žijí v jiných podmínkách. Dnešní děti, žáci a studenti mají sklony, ještě více než v předchozích letech, veškerá školní pravidla, bez jejich vědomého a odpovědného posuzování, ze zásady spíše odmítat než přijímat (i když to je mladé generaci blízké ve všech dobách). Mají tendenci spíše pravidla porušovat než respektovat, často nedoceňují tradiční, ověřené zásady a navíc mnohdy přeceňují své schopnosti a síly. Dalším faktorem, který dále ohrožuje zdraví a bezpečný život mladé generace, je současný rychlý životní styl, snaha zažít vše dostupné, honba za adrenalinovými zážitky. Současná úroveň vědy a techniky, informatiky, zábavného průmyslu a dalších moderních výtvarných nabízejí možnosti dříve nevídané a také velmi nebezpečné. Je tedy zásadní rolí školy, samozřejmě ve spolupráci s rodinou a další státní politikou, systematicky, cíleně a promyšleně působit v oblasti ochrany zdraví. Pro školy a školská zařízení platí tyto úkoly v první řadě.

Za zcela zásadní úkoly škol v oblasti BOZP můžeme považovat stanovení jasných pravidel BOZP ve škole, zajištění informovanosti žáků o hrožících rizicích, nebezpečích ohrožení zdraví a o způsobech, jak poškození zdraví předcházet a eventuálně, jak se v případě vzniku úrazu chovat. Tyto informace by měly být předávány efektivním způsobem tj. tak, aby byly žáky aktivně přijímány, aby žáci pochopili jejich význam a byli tak vedeni k aktivní ochraně svého zdraví. V neposlední řadě je třeba uplatnit, u opakovaného nerespektování pokynů a zásad, i nezbytná represivní opatření. Velmi důležitý je též vlastní příklad rodičů, učitelů a společnosti jako celku. Dodržují-li dospělí stanovené zásady, zdůrazňují-li důležitost respektování bezpečnostních opatření a sami se jimi řídí, je velmi pravděpodobné, že budou tato pravidla dodržována i dětmi. Ze zjištění dotazníkového šetření na Střední zdravotnické škole Nymburk vyplývají určité nedostatky, které je třeba v co nejbližší době řešit. Týkají se zejména povinnosti vedení školy v oblasti kontrolní činnosti. Zde je nutná kontrola vypracovaných školních právních norem, jejich správnosti a aktuálnosti. Dále kontrola práce učitelů v oblasti BOZP, týkající se zejména plnění termínů školení BOZP, dodržování

pravidel BOZP (učiteli i žáky) i vedení příslušné povinné administrativy. Další nedostatky se objevily v oblasti vyhledávání rizik a systematického působení školy na uvědomělé, bezpečné chování žáků. Jedině promyšleným, systematickým a odpovědným působením všech zodpovědných složek, dosáhneme v oblasti BOZP těch nejlepších výsledků a zajistíme plnohodnotný, spokojený a kvalitní život našich dětí.

Literatura

1. ROMANĚNKO, Jan, SKÁCELÍK, Pavel. *Legislativa a BOZP ve školství. 1 vydání.* Praha : Soudy 2008. ISBN 978-80-86846-26-2.
2. DANDOVÁ, Eva. *Bezpečnost a ochrana zdraví dětí ve školách. 1. vydání.* Praha : ASPI 2008. 978-80-7357-373-7.
3. SYNEK, Miloslav, SEDLÁČKOVÁ, Helena, VÁVROVÁ, Hana. *Jak psát bakalářské, diplomové, doktorské a jiné písemné práce.* Praha : VŠE 2007. ISBN 978-80-245-1212-9.

Dostupné z internetu :

4. www.bozpinfo.cz
5. www.vubp.cz
6. www.focus.cz
7. www.msmt.cz
8. www.portal.bozpinfo.cz
9. Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce – upravuje základní povinnosti zaměstnavatele a práva a povinnosti zaměstnance v oblasti BOZP.
10. Zákon č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
11. Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělání (školský zákon)
12. Nařízení vlády č. 494/2001 Sb., kterým se stanoví způsob evidence, hlášení a zasílání záznamu o úrazu
13. Zákon č. 258/2006 Sb., ve znění 186/2006 Sb., zákon zpracovává příslušné předpisy Evropských společenství
14. Zákon č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
15. Zákon č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník

Přílohy

Příloha č. 1

Dohoda o zabezpečení praktického vyučování

Střední zdravotnická škola , Soudní č.20, 288 02 Nymburk zastoupená: **PhDr.Dagmar Sitnou**,
ředitelkou školy
IČO - 00640824
a

Organizace : PP HOSPITALS, s.r.o., Nemocnice Nymburk, Boleslavská třída 425/9, 288 02
Nymburk
IČO -
Zastoupená:

uzavírají

v souladu s ustanovením § 65 zákona č.561/2004 Sb., o předškolním, základním,
středním, vyšším
odborném a jiném vzdělávání /školský zákon/
podle § 12 a § 15, vyhlášky MŠMT č.13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání
v konzervatoři
podle § 51 zákona č.40/1964 Sb., Občanský zákoník ve znění pozdějších změn a doplňků

tuto dohodu

praktické vyučování bude ve školním roce 2008 / 2009 organizováno pro:

4. ročník denního studia obor zdravotnický asistent v počtu 21 žáků

a bude probíhat na pracovištích nemocnice v souladu s učebními osnovami školy a
s léčebným programem nemocnice.

A. Nemocnice

1. Zabezpečí ve svém provozu v době **od 1. 9. 2008 do 31. 5. 2009** praktické vyučování
žáků oboru
zdravotnický asistent.
2. Umožní žákům vstup do všech provozů , ve kterých budou vykonávat praktické
vyučování a učiní
vše pro úspěšné splnění výchovně vzdělávacích cílů.
3. Žáci budou v průběhu výuky pracovat se zdravotnickou dokumentací pacientů a
žakovskou

ošetřovatelskou dokumentací dodanou školou.

4. Žáci budou pracovat pod vedením těchto odborných učitelek:
Mgr.Š. Ž., registrační číslo 005-0068-7088 na odděleních CHIR - I. patro
Mgr.M. V., registrační číslo 005-0098-3483 na odděleních INT - I. a II.patro

Na odděleních, kam jsou žáci vysíláni bez vedení odborné učitelky jako jsou:
/ JIP, gynekologie, porodnice, interní a chirurgická ambulance, chirurgie patro,
interna patro /a v nepřítomnosti odborné učitelky, pracují žáci pod dohledem
staniční nebo vrchní sestry nebo sestry
pověřené.

5. Před zahájením praktického vyučování na jednotlivých odděleních budou žáci seznámeni s předpisy bezpečnosti a ochrany zdraví, s hygienicko-epidemiologickým režimem jednotlivých oddělení a s provozním řádem.
6. Nemocnice poskytne žákům materiál a potřebné pomůcky potřebné k procvičování výkonů při praktickém vyučování a osobní ochranné pracovní prostředky.
7. Nemocnice zajistí pro žáky prostory nutné k převlékání a uložení osobních věcí.

B. Škola

1. Zabezpečí a bude kontrolovat pravidelnou docházku žáků na pracoviště. V případě změny ve výuce zajistí její nahlášení na příslušných pracovištích.
2. Připraví žáky na práce, které budou v průběhu praktického vyučování vykonávat a zajistí aplikaci zkušeností z praxe v teoretické výuce. Žáci budou při praktickém vyučování využívat žákovskou dokumentaci potřebnou pro jejich výuku. Dále budou upozorněni na nutnost dodržování mlčenlivosti o skutečnostech získaných během praktického vyučování.
3. Prostřednictvím učitelky řídící praktické vyučování, PhDr. H.V., připraví rozpisy praktického vyučování žáků všech oborů pro jednotlivá oddělení.
4. Upozorní žáky na povinnost dodržování předpisů bezpečnosti a ochrany zdraví, povede je k chápání důležitosti dodržování bezpečnostních a hygienických předpisů, taktéž k používání pracovních a ochranných pomůcek.
5. Zajistí očkování žáků proti virové hepatitidě typu B.

C. Ostatní ujednání

1. V případě způsobení škody v souvislosti s činností žáků školy, nesou účastníci odpovědnost za škodu dle této smlouvy v souladu s obecně závaznými právními předpisy, zejména Zákoník práce a Občanský zákoník.
2. V případě, že žákům vznikne při praktickém vyučování škoda, bude posuzována tak, jak upravují obecně závazné právní předpisy, Občanský zákoník, Zákoník práce.
3. Se zněním této Dohody budou seznámeni příslušní účastníci dohody, kteří se budou podílet na zajištění praktického vyučování.

Dohoda je platná od 1.9. 2008

Přílohy: 1. seznam žáků praktického vyučování
2. obsah praktického vyučování dle učebních osnov
3. organizace praktického vyučování

v Nymburce dne: 27.8. 2008

.....
za PP HOSPITALS, s.r.o.
Nemocnice Nymburk

.....
za SZŠ Nymburk
PhDr.Dagmar Sitná, ředitelka školy

Příloha č. 2

Dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví při práci BOZP na SZŠ Nymburk

Datum:

ročník:

1. S pravidly BOZP (bezpečnost a ochrana zdraví při práci (studiu) jsem seznamován/a

- a) vůbec b) 1x ročně c) několikrát za školní rok d) zbytečně často

2. S pravidly BOZP mě seznámil/a (mě seznamuje pravidelně)

- a) nikdo b) třídní učitel c) jiný učitel d) více učitelů e) jiný odborník

3. S pravidly BOZP jsem seznamován/a formou:

- a) předloženého textu b) krátkého výkladu c) přednášky d) jinak e) nejsem seznamován

4. Dodržování pravidel BOZP považuji za:

- a) zbytečné b) málo důležité c) důležité d) velmi důležité

5. Vyučovací předměty, kde je podle mého názoru, velmi důležité pravidla BOZP dodržovat jsou:

6. Existuje povinná školní aktivita kde existuje ohrožení zdraví, a přitom se na ochranu bezpečnosti a zdraví (BOZP) neklade důraz?

- a) ne b) ano (uved', jaká činnost)

7. Znáš školní materiály (dokumenty) kde jsou pravidla BOZP zveřejněna?

- a) ne b) ano (vyjmenuj)

8. Vyjmenuj bezpečnostní rizika, která ve škole hrozí:

9. Vyjmenuj některá pravidla BOZP na jejichž dodržování se ve škole klade velký důraz:

10. Znáš ochranné pracovní pomůcky používané při výuce, můžeš jich alespoň 5 vyjmenovat?

11. V případě školního úrazu se obrátíš na :

- a) ředitele školy b) třídního učitele c) jiného odborníka d) učitele v předmětu ve kterém došlo k úrazu